Frați de grai, frați de trai

Români în ANDALUCÍA

DEPARTAMENTUL PENTRU ROMÂNII DE PRETUTINDENI

Români în Andalucía

Publicație pentru românii din Andalucía și întreaga Spanie. Apare lunar. Anul VI, Nr. 58, Iulie 2026

Manual de iubit o țară

Într-o dimineață, pe malul Mării Ionice, cu o cafea în mână și Corfu desenându-se la orizont, am înțeles că există locuri care nu îți cer nimic. Doar să le privești fără prejudecăți.

Așa s-a născut, fără să-mi dau seama, propriul meu manual de iubit o țară.

Prima lecție este simplă: nu compara. O țară nouă nu trebuie să semene cu cea pe care ai lăsat-o în urmă. Dacă o compari permanent, nu o vei cunoaște niciodată.

A doua lecție: vorbește cu oamenii. Nu cu internetul. Cu bătrânul care își bea cafeaua în piață. Cu pescarii care se întorc dimineața în port. Cu vânzătoarea care îți spune zâmbind *„mirëmëngjes”*. O țară nu este făcută din știri, ci din oameni...

Justina Radu, pag. 22-23

Interviu cu Ionel Olteanu
Președinte al Asociației „Plaiuri Românești”

pag. 12-13

DOUĂ FELURI DE A SPUNE „BUNĂ DIMINEAȚA”

O cultură străină intră în viața noastră pe căi foarte puțin culturale. Nu vine mai întâi prin marile cărți și nici prin discursurile despre identitate. Vine prin ora la care se ia masa, prin distanța la care oamenii stau unii de alții când vorbesc, prin felul în care o conversație se încheie sau refuză să se încheie. Vine prin lucrurile mici, cele pe care ghidurile nu le explică fiindcă localnicii nici nu le mai observă.

La început le observăm noi pe toate. Suntem atenți, ușor obosiți și politicoși peste măsură.

Învățăm să cerem, să mulțumim, să nu încurcăm formularele. Repetăm în minte o propoziție înainte s-o spunem, iar celălalt ne răspunde atât de repede încât tot curajul ...

Andrei Slăvuțeanu, pag. 17

Cum înveți să fii român?

- pledoarie pentru educația limbii și culturii române pentru copiii din Diaspora-

Dacă locuiești într-o țară străină, merită să îți înveți sistematic copilul să vorbească limba natală? Răspunsul nu este simplu, dar merită căutat cu atenție.

Au fost generații de români emigranți, supărați pe țara din care au fost nevoiți să plece, care au rupt legătura cu ea și au căutat să se integreze cât mai mult, iar copiii lor au fost doar «de origine română», dar au crescut că italieni sau spanioli. Legătura lor cu Romania a rămas una simbolică.

Pentru părinții mai noi, se aude des că limba română nu este folositoare, că este mai bine pentru copil să învețe bine limba locală...

Ciprian Apetrei, pag. 2

Ionuț Țene **pag. 3**

Suveranism versus „suveranist”

— între lupta pentru libertate, conservatorism și realitatea globalizării —

Ce semnifică ***„suveranist”*** în uzul curent? În practica jurnalistică și în dezbaterea politică, **„suveranist”** este utilizat în două registre principale: ca substantiv — persoană, lider sau membru al unui curent politic ce promovează restabilirea competențelor decizionale la nivelul statului-națiune; și ca adjectiv — caracteristic unei politici sau retorici care susține protecția economică, culturală și legislativă față de influențele externe și normele supranaționale. Din punct de vedere morfologic, formarea cuvântului este transparentă — ***„suveran”*** + sufixul ***„-ist”***. Totuși, includerea unui neologism în dicționar urmează criterii care țin de frecvență, stabilitate și relevanță în limbajul public și profesional. Absența din DEX poate reflecta întârzieri în actualizarea lexicografiei, reticențe prescriptive sau necesitatea unei conturări mai precise a sensurilor, mai ales când termenul ...

editorial

Cum înveți să fii român?

- pledoarie pentru educația limbii și culturii române pentru copiii din Diaspora-

Ciprian Apetrei

Dacă locuiești într-o țară străină, merită să îți înveți sistematic copilul să vorbească limba natală? Răspunsul nu este simplu, dar merită căutat cu atenție.

Au fost generații de români emigranți, supărați pe țara din care au fost nevoiți să plece, care au rupt legătura cu ea și au căutat să se integreze cât mai mult, iar copiii lor au fost doar «de origine română», dar au crescut că italieni sau spanioli. Legătura lor cu Romania a rămas una simbolică.

Pentru părinții mai noi, se aude des că limba română nu este folositoare, că este mai bine pentru copil să învețe bine limba locală și limbi internaționale. Pentru română sunt suficiente conversațiile din familie, dar nu există nici o utilitate a unui studiu serios al limbii.

Să aibă dreptate? Articolul de față văademonstra că nu. Sunt mai multe argumente, valoarea cognitivă a plurilingvismului, importanța identitară a limbii, dar și utilitatea practică, pe piața muncii.

Despre avantajele dezvoltării copilului într-un mediu plurilingvistic se scrie din ce în ce mai mult. Noile generații sunt cel puțin bilingve, iar adăugarea limbii natale, româna, nu face decât să le dezvolte abilitățile de gândire și de comunicare.

Dar limba română, dacă rămâne doar la nivelul familiei, în special în relație cu bunicii, tinde să se transforme într-un muzeu individual al satului, într-o plimbare prin trecut. Studiul sistematic al limbii și culturii române duce, dimpotrivă, la înțelegerea și practicarea limbii ca un tezaur viu.

Legăturile cu țara, înțelegerea și punerea în lumină a rădăcinilor, fac să fie posibile rânduri noi de aripi pentru copil. Serbarea obiceiurilor românești, mersul cu colindul, purtatul costumului popuplar, mersul la biserică, cunoașterea istoriei, geografiei și literaturii române, sunt toate izvoare de bucurie și de dezvoltare personală. Altfel spus, este păcat că un părinte să îi refuze copilului toate aceste daruri native.

Am auzit și teza protejării copilului de prea multă informație. Deja merge la scoală în țara adoptivă, de ce să îl mai obosesc cu școala românească în week-end sau seara? Este o falsă dilemă, un copil care își înțelege bine identitatea este mai ușor de integrat decât unul care trăiește într-o iluzie a lipsei de rădăcini. Pentru aceasta trebuie însă și școala să aibă grijă să nu rămână în zona amintirilor și a nostalgiei. În limba română se pot desfășură cursuri de știință, de dezvoltare a creativității, de arte, și multe altele, care să integreze limba română în imediatul funcțional al copilului.

Un alt avantaj este socializarea cu ceilalți vorbitori nativi. Un grup mare de posibili prieteni, la care se adaugă cei din țară, cu care te înțelegi altfel daca vorbești corect românește și, mai ales, dacă ai un minim de repere literare, istorice, geografice etc Vorbești aceiași limbă cu ei, la propriu și la figurat.

Dar de ce să păstrezi legătură cu țara, dacă ești plecat? Este o întrebare la care ultimii ani au adus răspunsuri noi. Pandemia a adus la o migrație economică neașteptată, de la Sud la Nord.

Comunitățile cele mai mari de români nu mai sunt în țările tradiționale de emigrație, Italia și Spania, ci în Germania și Marea Britanie. Unui copil care știe bine română, pe lângă italiană sau spaniolă, îi vă fi mult mai ușor să se integreze în noua țară.

De asemenea, mulți români au fost nevoiți să se întoarcă în țară. Cine ar fi crezut, acum câțiva ani? O mare problemă este integrarea școlară a copiilor, iar aici diferența este clară în favoarea celor care au învățat serios limba română în Diaspora.

O a treia posibilitate este ca, în viitor, copilul ajuns adult să aibă nevoie de limba română la serviciu. Țările din Uniunea europeană sunt din ce în ce mai legate economic, iar posturi în două țări, pentru vorbitorii ambelelor limbi, sunt din ce în ce mai multe. Piața muncii încurajează, în mod clar, vorbirea corectă a limbii materne.

În concluzie, având în buzunar rădăcinile lingvistice și culturale ești mai bogat, oriunde ai fi în lume. Iar statul român are nevoie urgent de un program de păstrare a identității pentru copiii români din Diaspora, dacă vrem ca România, așa cum este astăzi, să mai existe.

Conferință susținută în cadrul atelierului **Cultura e civiltà romena/ Cultura și civilizația românilor, organizat la Calascibetta, Sicilia, Italia de Asociazia DOGILAC ODV, președinte Dorica Orzan, în parteneriat cu federația CSVETNEO, 23-24 septembrie 2023.**

Frați de grai, frați de trai

Români în Andalucía

Publicație pentru românii din Andalucía și întreaga Spanie. Apare lunar.

Editor: **Asociación Socio-Cultural Romanati**
Redacția: **Centro Cultural La Tierra Tracia**
Calle Geranio 28, El Ejido, Almeria, 04700, Spania
Email: asociacionromanati@gmail.com
www.romaniinandalucia.com
facebook.com/romaniinandalucia
Tel/WhatsApp: +34 643 631 324

Redactor Șef: Mircea G. Florescu
Redactor Șef Adjunct: Violeta Andrei Stoicescu
Redactori: Dana Oprica, Teodora Olteanu, Dorina Florescu Titi Sultan, Violeta Ionela Anciu, Nicolae Doboș
Colaboratori: Marian Nencescu, Dan Toma Dulciu, Ionuț Țene, Valeru Ciurea, Medana Oprea, Cristian Segărceanu, Adina Vâlcu, Tanța Tănăsescu, Andra Fornea, Ana Andrei.
Machetare grafică: Dorina Florescu

Departamentul pentru Românii de Pretutindeni

Această publicație a fost tipărită cu sprijinul Departamentului pentru Românii de Pretutindeni
www.drp.gov.ro

Publicație apărută cu susținerea Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România
FILIALA OCCIDENT

Conținutul acestei publicații nu reprezintă poziția oficială a Departamentului pentru Românii de Pretutindeni.

Suveranism versus „suveranist”

— între lupta pentru libertate, conservatorism și realitatea globalizării —

Ionuț Țene

În ultimii ani, cuvântul *„suveranist”* **s-a infiltrat rapid în discursul politic și mediatic din România, desemnând actori, partide și curente care revendică prioritatea suveranității naționale în fața organismelor supranaționale. Contrar frecvenței sale în spațiul public, termenul** *„suveranist”* **lipsește încă din edițiile standard ale Dicționarului Explicativ al Limbii Române (DEX). Această discrepanță ridică atât probleme lexicografice, cât și implicații civice și politice care merită clarificate.**

Ce semnifică ***„suveranist”*** în uzul curent? În practica jurnalistică și în dezbaterea politică, **„suveranist”** este utilizat în două registre principale: ca substantiv — persoană, lider sau membru al unui curent politic ce promovează restabilirea competențelor decizionale la nivelul statului-națiune; și ca adjectiv — caracteristic unei politici sau retorici care susține protecția economică, culturală și legislativă față de influențele externe și normele supranaționale. Din punct de vedere morfologic, formarea cuvântului este transparentă — ***„suveran”*** + sufixul ***„-ist”***. Totuși, includerea unui neologism în dicționar urmează criterii care țin de frecvență, stabilitate și relevanță în limbajul public și profesional. Absența din DEX poate reflecta întârzieri în actualizarea lexicografiei, reticențe prescriptive sau necesitatea unei conturări mai precise a sensurilor, mai ales când termenul poartă încărcături ideologice puternice.

Din punct de vedere lingvistic, cuvântul ***„suveranist”*** nu figurează în edițiile DEX, dar, paradoxal, a intrat în dezbaterea publică. De fapt, impunerea termenului ***„suveranist”*** urmărea schimbarea denumirilor tradiționale care reflectă orientarea politică a suveranismului: naționalismul sau patriotismul. Creatorii acestui nou termen artificial și ai partidelor ***„suveraniste”*** au dorit, în ultimii zece ani, înlocuirea cuvântului ***„naționalism”*** cu „suveranist”. În consecință, s-a urmărit, practic, eliminarea rădăcinii simbolice a etnicității identare din orientarea politico-ideologică a curentului cunoscut anterior drept ***„naționalism”.*** Folosirea neclară sau instrumentală a termenilor poate transforma dezbateri legitime în etichete polarizante și poate genera confuzie în spațiul public românesc. În cazul ***„suveranistului”***, riscul este dublu: termenul poate fi folosit fie pentru a legitima o revendicare politică a autonomiei decizionale, fie ca etichetă stigmatizantă pentru adversari. O definiție neutră și bine fundamentată ar contribui la o dezbatere publică mai lucidă și la responsabilizarea actorilor politici. ***”Suveranistul”*** este o invenție subsidiară a unor interese materiale de a elimina termenii de naționalism și patriotism. Astfel ***”suveranistul”*** fără rădăcina identitară este o abstracție. Poate asta s-a dorit din partea ***”inventatorilor”*** acestui cuvânt folosit des, începând din 2014 încoace. Un patriotism fără patrie și un naționalism fără națiune? Absența cuvântului ***„suveranist”*** din DEX contrastează cu prezența sa robustă în discursul public. Includerea în dicționar ar normaliza utilizarea termenului, ar reduce ambiguitățile și ar contribui la clarificarea proiectelor politice pe care le descrie. Totodată, consider că în discursul public ar trebui să se revină la cuvintele validate de istorie și de DEX, adică la **„naționalism”** sau **„patriotism”**, termeni care în istoria noastră modernă s-au confundat și s-au sintetizat cu **„conservatorismul”**, un curent social-politic ideologic integrat în limba română și în politologie.

Într-o epocă marcată de crize suprapuse — de la instabilitate economică și pandemii la conflicte geopolitice care afectează frontierele Europei — suveranismul a reapărut ca o forță politică capabilă să redeseneze mersul democratic. Deși suveranitatea este un concept la fel de vechi ca statul-națiune modern, transformarea ei într-o doctrină electorală de masă ridică provocări esențiale pentru secolul XXI. De la termenul **„suveranism”** din DEX s-a ajuns la cuvântul **„suveranist”**, care a devenit retoric și, pentru unii, impopular, în totală contradicție cu curentele autentice de expresie suverană: naționalismul, patriotismul și conservatorismul. Astfel, suveranismul modern se conturează, în esență, ca o reacție la globalizarea necontrolată și la tendințele federaliste. Promisiunea centrală este simplă: readucerea deciziei politice în interiorul frontierelor naționale, sub autoritatea Constituției și a instituțiilor statale, împotriva influenței deciziilor sau directivei supranaționale. Din acest nucleu derivă trei piloni principali: refuzul prevalenței normelor externe asupra dreptului intern; protecționismul economic, pentru a conserva resurse strategice sub control național; și conservatorismul identitar, menit să protejeze valorile și cultura locale în fața omogenizării globale. Actorul practic al acestei doctrine — **„suveranistul”** — poate fi lider politic, partid sau electorat dezamăgit. Discursul suveranist este adesea populist, construit pe dihotomia ***„noi versus ei”***: ***„noi”*** = poporul onest și abandonat; ***„ei”*** = elitele tehnocratice, birocrații și rețelele globale. Mesajul-cheie, ilustrat de sintagma „Take back control”, mizează pe emoție, nu doar pe economie, și pune accentul pe necesitatea recăpătării demnității și a controlului asupra destinului colectiv. Dar, paradoxal, **„suveranistul”** nu are o identitate etnică. Este provocarea acestui cuvânt artificial inventat.

Contextul românesc oferă suveranismului nuanțe specifice. Spre deosebire de variantele vest-europene, unde argumentele sunt adesea laice și economice, în România curentul suveranist s-a suprapus cu elemente de naționalism mistic și religios. Partidele și liderii suveraniști folosesc intens platformele digitale pentru a exploata frustrarea față de corupție, sărăcia rurală și sentimentul de periferie — percepția că România este un partener de rang doi în Uniunea Europeană, ale cărui resurse sunt valorificate în defavoarea cetățenilor. Ascensiunea nu reflectă neapărat o radicalizare bruscă, ci o acumulare de nemulțumiri reale, transformate în discurs politic coerent și mobilizator. De aceea, un curent de revitalizare a suveranismului ar trebui să revină la curente validate moral și ideologic: naționalism și patriotism, nu la termenul **„suveranist”**, care nu există încă în DEX și care s-a compromis tocmai prin eliminarea sensului etnic pornind de la **„național”** sau de la ***”iubirea de patrie”*** exprimată prin **„patriotism”**. **„Suveranistul”** exclude elemente naționale, trecutul istoric și patriotic — aceasta este confuzia adusă de curentul **„suveranist”** creat în ultimii peste zece ani, care intră în contradicție cu patriotismul curat și cu naționalismul autentic și care, ideologic, se pliază pe curentul conservatorismului istoric. Mai mult, eticheta de **„suveranist”** este uneori folosită ca scuză pentru lideri populiști incapabili să ofere soluții administrative eficiente, transformând dezbaterea despre suveranitate într-un vehicul pentru teorii conspiraționiste sau retorică xenofobă. Provocarea reală a **”suveraniștilor”** nu este doar să revendice puterea decizională, ci să demonstreze că pot guverna eficient într-o lume interconectată. O politică responsabilă ar trebui să fie conservatorismul, care să combine respectul pentru decizia democratică națională cu deschiderea pragmatică către cooperare internațională: protejarea industriilor și resurselor strategice fără a sufoca competiția, întărirea statului de drept și a transparenței pentru a recupera încrederea cetățenilor și consolidarea securității prin alianțe, nu prin izolare.

Suveranismul nu este un fenomen trecător ca cel **”suveranist”**, ci istoric el semnalează o nevoie legitimă a oamenilor de a-și vedea deciziile respectate și reflectate în propriile vieți. Rămâne însă întrebarea esențială: poate fi suveranismul transformat dintr-un slogan emoțional într-un proiect guvernamental pragmatic, care să asigure prosperitate și securitate fără a sacrifica beneficiile cooperării globale? Pentru a face diferența între un cuvânt **„suveranist”** inventat și implementat artificial în ultima perioadă și suveranismul istoric, românii ar trebui să se reîntoarcă la valorile și ierarhiile validate istoric de suveranismul exprimat identitar prin naționalism și patriotism și validate ca și curent social-politic de conservatorism. Adevărații patrioți sunt naționaliștii iubitori de patrie cu o viziune și orientare conservatoare, care pot oferi răspunsul ce va decide dacă promisiunea unei independențe mai mari devine un câștig real în era interdependențelor. **”Suveranistul”** este o invenție de dată recentă, dar suveranismul este expresia naționalismului și patriotismului validat de istorie în acțiunea conservatoare pentru prosperitatea și demnitatea românilor într-o lume inter-dependentă, în care negociem drepți, nu în genunchi.

Asta este calea!

¿Por qué el posmodernismo se resiste a desaparecer?

El término comenzó a utilizarse poco antes de la «ruptura» de los estructuralistas, que derivaron hacia el posestructuralismo. Se cuestionaron las oposiciones binarias, como la existente entre sujeto y objeto, así como los métodos de la filosofía analítica. Michel Foucault criticó el modernismo y el estructuralismo por ser formas de conocimiento «subyugadas», eurocéntricas y propagadoras del canon occidental.

En ese mismo sentido, Roland Barthes anunció *La Mort de l'auteur (La muerte del autor)* (1968), inaugurando la era del pensamiento poscolonial. La muerte del autor coincidía con el «nacimiento del lector», es decir, con la apertura del texto a interpretaciones plurales. Esta apertura también significaba aceptar la entrada en la escena cultural y política de naciones y grupos étnicos que hasta entonces habían estado marginados.

Con el tiempo, el multiculturalismo sustituyó la noción de «melting pot» (o «crisol de culturas») por la de «salad bowl» (o «ensalada de culturas»), con la intención de destacar la convivencia entre distintas culturas. Sin embargo, existe el riesgo de caer en una amalgama que favorezca una estética rudimentaria y comercial. Quien posea el poder económico para producir y distribuir estos productos «ready-made» controlará la demanda mundial y contribuirá a crear una mentalidad colectiva global. El resultado previsible es la manipulación y la confusión de los valores.

Por esta razón, la reacción frente al posmodernismo —el posposmodernismo, el performatismo, la Nueva Sinceridad, el Manifiesto de la poesía europea de Friedrich Michael, entre otros — se ha centrado en el retorno a los mitos o a una religiosidad más sensible a la belleza, fomentando enfoques afectivos y holísticos, y marginando la ironía, que genera escepticismo axiológico y consumismo compensatorio.

La impugnación teórica del posmodernismo

En la misma línea crítica del posposmodernismo, aunque centrándose en el lenguaje y en los aspectos morales de la era posética, se sitúa el ensayista Richard Millet. En su libro *L'enfer du roman. Réflexions sur la postlittérature*, publicado en 2007 por Gallimard, expresa su preocupación por lo que considera la pesadilla de la literatura contemporánea.

Millet sostiene que hemos entrado en una época posliteraria, en la que la lengua francesa se está viendo contaminada por el inglés estadounidense de Hollywood, lo que está degradando la escritura novelística. Entre los efectos negativos que identifica, se encuentran la proliferación obscena de la novela, la pérdida de autenticidad y la expansión del catastrofismo, el deprimismo y el discurso del declive.

En esta época de «prostitución mediática», el cine es el principal instrumento de seducción. Para Millet, el consumismo y el moralismo poético estadounidenses son inaceptables, pero considera que la mayor ofensa infligida a la cultura es la reducción de la capacidad expresiva del lenguaje. La agramaticalidad y la pobreza estilística serían consecuencias directas de una globalización uniformadora.

Es notable la convergencia entre los movimientos posmodernos y anti-posmodernos. Aunque los manifiestos de estas nuevas corrientes comparten numerosos puntos en común, permanecen dispersos e incapaces de imponer un nuevo arco estilístico dominante.

En el caso del posposmodernismo, los esfuerzos de renovación se centran en trascender la ironía posmodernista mediante la fe, la confianza, el diálogo y la sinceridad. El arquitecto y urbanista Tom Turner criticó el principio posmodernista de «todo vale», y reclamó una moderación de la razón a través de la fe.

En 1999, Mikhail Epstein propuso el prefijo «trans-» para anunciar un nuevo tipo de poesía no irónica y, por tanto, desvinculada del enfoque posmodernista. Así comenzó un renacimiento conceptual en el que antiguos conceptos reaparecieron redefinidos bajo denominaciones como «transsubjetividad», «transidealismo», «transutopismo», «transoriginalidad», «translirismo» o «transsentimentalidad», entre otras.

Esta tendencia se hizo patente en el ámbito literario rumano con el libro Transmodernismul, de Theodor Codreanu, publicado por la Editorial Junimea en 2005.

Más profecías que teorizaciones.

En el año 2000, el teórico cultural estadounidense Eric Gans introdujo el término «posmilenarismo» para definir las coordenadas éticas y sociopolíticas de la época destinada a suceder al posmodernismo. Según Gans, el pensamiento posmoderno se caracteriza por una lógica de victimización cuyo origen se halla en la oposición ética, considerada inegociable, entre agresor y víctima, tal y como quedó consolidada tras las experiencias traumáticas de Auschwitz e Hiroshima.

La misión del posmilenarismo sería, por tanto, instaurar un diálogo libre de victimización que redujera el resentimiento que atraviesa la sociedad global.

Una de las corrientes estéticas del posposmodernismo es el performatismo, propuesto por Raoul Eshelman en su libro *The Performatism, or the End of Postmodernity* (2008). Esta corriente promueve obras estructuradas de tal manera que produzcan una experiencia unificada y estéticamente trascendente.

La nueva obra de arte debe inducir a sus espectadores o lectores a identificarse con personajes y situaciones sencillos, y permitirles acceder a la belleza, el amor y la fe en circunstancias que son, al mismo tiempo, extraordinarias y cotidianas. Entre los ejemplos de obras performatistas suelen citarse la película American Beauty y la renovación del edificio del Reichstag de Berlín realizada por Sir Norman Foster.

En 2006, el locutor de radio Jesse Thorn publicó en su blog personal el «Manifiesto de la Nueva Sinceridad». Sus postulados eran tan categóricos como sencillos: el rechazo de la ironía posmoderna y la promoción de una actitud vital optimista. Se trataba, en cierto modo, de una filosofía de pensamiento positivo destinada a influir en el rumbo de la sociedad.

Consciente del carácter ingenuo y utópico-sentimental del posposmodernismo, el investigador británico Alan Kirby realizó una valoración mucho más pesimista del fenómeno desde una perspectiva sociocultural. Sus críticas se dirigen contra la superficialidad con la que se practica la cultura en entornos virtuales como Internet, la telefonía móvil, la televisión interactiva y otros medios digitales.

Kirby denominó «seudomodernismo» a este estado, semejante a una especie de trance colectivo caracterizado por la ignorancia, el fanatismo y la ansiedad.

Menos pesimistas y más próximos a los postulados del performatismo fueron Timotheus Vermeulen y Robin van den Akker, quienes en 2010 introdujeron el concepto de metamodernismo en el debate sobre la transición entre el posmodernismo y el posposmodernismo.

Su propuesta también gira en torno a la sensibilidad. El segundo eje conceptual es la noción platónica de metaxy, que entienden como una oscilación permanente entre polos opuestos. En consecuencia, el metamodernismo oscila con nostalgia entre el modernismo y el posmodernismo.

La exigencia de alcanzar una verdad única y su negociación relativista, el deseo de alcanzar un sentido último y su negación absoluta, o la vacilación constante entre conocimiento e ingenuidad, revelan sensatez y flexibilidad metodológica, aunque muestran una escasa capacidad innovadora.

El posmodernismo demuestra así ser un arco estilístico extraordinariamente persistente, probablemente debido a la intensa relación de tensión que mantiene con el modernismo. Se lleva anunciando su desaparición desde hace al menos una década, pero hasta el momento no se ha logrado consolidar una línea de evolución verdaderamente independiente.

Todavía estamos en la fase de las impugnaciones. No obstante, no existe el peligro de llegar a un «pospposposmodernismo», ya que este no es más que una etapa transitoria destinada a ser superada para alcanzar una corriente liberada definitivamente de la carga conceptual del prefijo «pos-».

Felix Nicolau

ARAD, RUMANÍA

A. CALDERÓN de JESÚS: Crítico y Analista Cultural

Siendo la ciudad que surge como la capital del distrito provincial del mismo nombre, se encuentra en la parte más occidental del Rumania, formando parte de la región de Banato y situada a orillas del río Mures, haciendo frontera con Hungría.

Esta ciudad parece estar arraigada en los tiempos históricos de su fundación, que data del siglo XI, aunque los eventos más destacados ocurrieron en épocas posteriores. Tras su coronación, el rey Bela II, conocido como el Ciego, reunió a sus súbditos y su esposa Elena Kaska exigió justicia a aquellos que intervinieron en su ceguera cuando él tenía tan solo cinco años.

Con este acto, se hizo justicia al eliminar a los responsables, un suceso que se conoce como el Día Sangriento de Arad. Al explorar la historia de esta ciudad, nos adentramos en un periodo en el que coexistieron los estados austrohúngaro y el imperio otomano, que tuvo influencia en toda la región hasta que en 1541 lograron establecer su sede real.

Antes de esto, esas tierras se habían dividido en tres partes: la zona occidental controlada por el Imperio Romano Germano; otra parte bajo dominio turco en el centro de Transilvania, que devino en una región independiente; y finalmente, en 1551, toda el área de Arad fue conquistada por los otomanos.

Con la reunificación de Hungría, Arad estuvo sujeta a su influencia, desempeñando un rol importante durante la lucha por la independencia húngara, donde, tras la rendición de las tropas rusas aliadas al reino austriaco, el emperador austriaco le otorgó el título de ciudad libre, lo que permitió a Arad convertirse en un centro de desarrollo económico en la región.

Arad no se incorporó a Rumanía hasta 1920, cuando, tras la Primera Guerra Mundial, Hungría tuvo que ceder esta área.

Debido a su cercanía a Timisoara, uno de mis destinos preferido que todos debemos considerar al planear una visita obligatoria a esta ciudad antes de continuar a otras zonas del país.

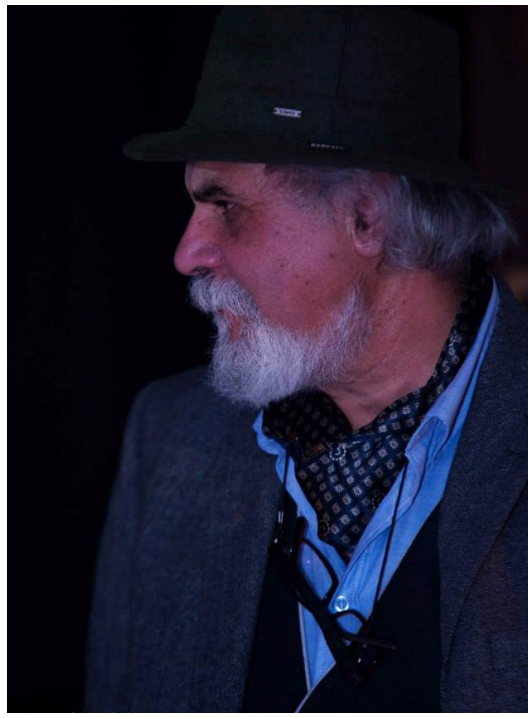
En mi caso, no fue necesario que mis amigos insistieran mucho para que visitara esta ciudad; así que decidimos ir en compañía de mi buen amigo **Tomás Gallego,** un catedrático de la Universidad de **Alcalá de Henares** en **España,** junto con el fotógrafo **Valeriu Ciubotaru** y contando con la valiosa ayuda de **Roxana Mariana,** una estupenda interprete natura de esta ciudad.

Elegimos hacer una visita muy variada por cada uno de los espacios más interesantes de la ciudad, descubriendo en el camino la belleza que cada rincón oculta, resaltando su historia.

Las anchas avenidas, que se han convertido en el eje de la vida social de la ciudad, son recorridas por tranvías y vehículos de manera ordenada, dejando el estacionamiento al libre albedrío; no obstante, a pesar de esto, uno se siente cómodo paseando y disfrutando de estas amplias avenidas que permiten admirar los impresionantes edificios de épocas pasadas que debieron brillar en sus días de esplendor y abundancia, aunque ahora, lamentablemente, muchos se encuentran en un estado de decadencia.

Aun así, los edificios que han sido restaurados siguen resplandeciendo con su propia luz, transmitiendo una sensación de grandeza, aunque resulta triste que esto no lleve a un reconocimiento positivo de la riqueza histórica que albergan.

Como parte de un recorrido turístico, nuestra

guía nos presentó los lugares más emblemáticos, lo que nos permitió apreciar la multiculturalidad que esta ciudad ha atesorado a lo largo de su prolongada historia, la cual dio lugar a la convivencia de múltiples grupos étnicos, que, viviendo en estrecha armonía, dejando una profunda huella no solo a nivel intelectual, sino también físico; sus plazas, parques y edificios son prueba de ello.

Un ejemplo de esto es el **parque de la Reconciliación, donde se simboliza la unión entre Rumanía y Hungría**, compartiendo los valores de sus héroes sin sus uniformes; en sus plazas se manifiesta con mayor intensidad su carácter histórico.

En este contexto se encuentra la actual plaza de Avram Iancu, que durante mucho tiempo fue el núcleo de la ciudad, así como la plaza de la Catedral, donde se encuentra una de las iglesias ortodoxas más notables que he visitado, que cuenta con uno de los frescos de estilo bizantino. Otra catedral de

gran relevancia es la católica, que impacta con sus altas bóvedas y su estilo artístico.

El Palacio de la Cultura puede ser considerado como la mayor representación simbólica de la ciudad, ya que su fachada refleja una gran variedad de estilos. Su fachada principal está adornada con columnas imponentes y coronadas por una torre robusta en forma de capitel; los laterales presentan decoraciones de estilo italiano.

El vestíbulo está recubierto de mármol, y las partes centrales, como las bóvedas, están decoradas con pinturas que representan el sistema solar. Actualmente, este edificio alberga un complejo de museos y la sede de la filarmónica; en este espacio actuaron grandes figuras como **George Enescu y Richard Strauss.**

El Ayuntamiento se destaca como un elemento arquitectónico esencial; su belleza tanto por dentro como por fuera es impresionante. Rodeada de un extenso jardín, con una iluminación impresionante el escudo emblemático de la ciudad está proyectado sobre su superficie, rindiendo homenaje a los tiempos gloriosos de este lugar. En cuanto a su interior, no tengo más que elogios por sus esplendores y grandeza. Su arquitectura exterior sigue un estilo neo renacentista y data de 187, destacando su torre en la que hay un reloj que preside este conjunto monumental.

Al fondo de esta avenida se encuentra el teatro inaugurado en 1817, que se reconoce como uno de los más antiguos de Rumanía. Muy cerca está el monumento a los soldados rumanos.

Posiblemente, el elemento más reconocido sea la ciudadela, que se transformó en una fortaleza, funcionando como complejo militar, a la espera de convertirse en parte de los bienes del Ayuntamiento.

El museo de arte, en funcionamiento desde 1984, permite explorar tanto exposiciones permanentes como temporales. El enfoque de estas exposiciones resalta la importancia del arte en la ciudad, promoviendo la representación de artistas tanto nacionales como locales, mostrando una significativa evolución del arte rumano, que no se limita solo al periodo del siglo XIII al XX, sino que también está influenciado por la pintura clásica húngara y las academias europeas de lugares como París, Viena y Múnich, donde muchos de los artistas de estas exposiciones recibieron formación.

Al observarlo detenidamente, algunas de estas obras han posicionado a este museo dentro del panorama artístico de la nación, dentro de un contexto que permite apreciar conceptos definidos por las distintas generaciones de creadores que han producido y continúan produciendo obras artísticas para el deleite de esta ciudad. Evidencias de ello son los murales y esculturas distribuidos estratégicamente por todo el lugar, con el objetivo de que tanto los visitantes como los residentes puedan disfrutar de ellos.

Entre algunos de los elementos más representativos y destacados se encuentran el centro ecológico y el parque, que se considera una de las reservas naturales que bordean el río, formando una especie de isla alrededor de la ciudad. Esta ciudad puede no estar incluida en los circuitos turísticos internacionales, pero su historia y belleza no tienen nada que envidiar a otros lugares. A lo largo del tiempo, ha experimentado muchos cambios, pero continúa conservando su esencia que le hace estar en contacto permanente con su pasado.

Arad aun está esperando que llegue pronto la modernidad, para ello es necesario que se desarrollen planes concretos como las necesarias vías de comunicación entre ellos el Tren y Autovías que conecte esta zona con el resto de este País.

1919 „Procesul ziariștilor”

Un episod de istorie a presei românești

Dan Toma Dulciu, UZPR

Procesul jurnaliștilor, 1919-1920

Răsfoind presa vremii, am selectat o poveste interesantă, despre libertatea presei și prețul plătit de cei ce slujesc cu orice preț această nobilă meserie, chiar atunci când istoria li se împotrivește.

Abia se terminase Primul Război Mondial, iar *„vendetele”* politice încep să se arate. Cineva trebuia să plătească pentru tragediile petrecute în timpul conflagrației sângeroase, care lovise România nemilos. Cine să le plătească? Politicienii? Nu ! Capii oștirii, nicidecum ! Atunci cine? Jurnaliștii.....

La începutul anului 1919, în fața Curții Marțiale a Corpului II Armată, începe judecarea procesului intentat ziariștilor care au scris, în timpul ocupației Capitalei, la ziarul **„Gazeta Bucureștilor”.** După cum rezultă din rechizitoriul procurorului (Comisarului Regal) vina lor e calificată drept *„atentat la siguranța Statului”.*

Ioan Slavici

Iată numele celor 24 de jurnaliști, colaboratori sau simpli angajați în redacție: I. Slavici, T. Arghezi, D. Karnabatt, A. de Hertz, Dem. Teodorescu, S. Grossman, Leontin Iliescu, I. Todescul, A. Sulcină, I. Kramer, N. P. Duțu, N. Pora, A. Sandu, St. Antim, A. Camburopol, L. Coller, A. Nora, Eman. Cerbu, Stelian Constantinescu, Spitzer, Iosif Popescu, A.Rosen, L. Negreanu, C. Apostolescu.

Apărarea e reprezentată de iluștri avocați (în același timp unii erau jurnaliști și scriitori) P. Grădișteanu, C. G. Costa-Foru, N. D. Cocea, Radu D. Rosetti, P. Sadoveanu, Const. C. Petrescu, Tudor Popescu, Mavrojani, Mihail Mora etc.

Completul militar, aflat sub președinția Col. Călinescu, a avut ca membri pe Mr. Pomponiu, Mr. Minescu, Cpt. Lerescul și Cpt. Virgil Florescu. Comisar regal, adică reprezentantul acuzării, a fost Mr. Niculescu-Bolintin.

În fața unei săli arhipline, s-a procedat la citirea ordonanțelor prin care inculpații sunt trimiși în fața Curții Marțiale. În rechizitoriu sunt evocate articolele și scrierile acestor ziariști care au colaborat în special la „Gazeta Bucureștilor”, dar și la alte publicații, ori au scris texte critice sau pentru spectacole desfășurate în timpul ocupației germane, creații jurnalistice sau literare considerate ca defăimătoare. Prin aceasta, ei sunt acuzați de înaltă trădare.

Apoi, se iau interogatoriile acuzaților și se face apelul martorilor dintre care lipsesc mulți.

Maestrul Radu D. Rosetti ridică o excepție procedurală în legătură cu lipsa acestor martori, absolut necesari, cerând amânarea procesului. Curtea intră în deliberare, după ce ascultă și opinia procurorului (argumentează că lipsa de martori nu reprezintă un fapt esențial, acuzațiile fiind bazate pe înseși scrierile și articolele acuzaților, prezente în chiar publicațiile incriminate). Acuzarea declară că renunță la toți martorii acuzării întrucât aceștia nu pot contribui în prea mare măsură la elucidarea faptelor ce vor fi dezbătute. E de părere totuși că ședința poate să se suspende 24 de ore, timp în care vor fi aduși toți martorii apărării care lipsesc.

Avocatul Radu D. Rosetti își menține cererea (în sensul amânării procesului, fără termen), deoarece apărarea, neputându-se pune în curent cu ceea ce se impută ziariștilor, se simte în inferioritate.

La rândul lui, maestrul Grădișteanu se asociază la cererea colegului său, insistând îndeosebi asupra punerii în libertate a celor arestați.. (cf. Dimineața, 23 februarie 1919, p. 2)

În a doua zi a procesului a avut loc audierea inculpaților care au susținut nevinovăția lor, în timp ce apărătorii au invocat incompetența acestei instanțe de a judeca ziariștii, singura în drept fiind Curtea cu Juri, în conformitate cu prevederile Constituției, Art. 24.

Instanța respinge acest punct de vedere sub motivația că societatea trăiește în vremuri excepționale, când anumite revederi ale Constituției nu se pot aplica.

Susține că, atunci când interesele superioare ale țării o cer, Constituția poate fi subordonată măsurilor excepționale, motiv pentru care procurorul solicită respingerea acestei excepții procedurale.

De reținut argumentația procurorului: fiind în război, România trăind în stare anormală, autoritatea revine armatei care capătă puteri discreționare. În opinia sa, Constituția nu mai are nicio valoare. Desigur, să nu uităm că, în acea perioadă, armata română se afla încă în stare de luptă, deși se semnase armistițiul care punea capăt Primului Război Mondial.

În a patra zi a procesului, avocatul Micescu invocă din nou incompetența de a judeca a Curții Marțiale, subliniind: *„Nu e pentru prima oară în istorie când legi arbitrare se dau sub pretextul unor necesități. Dar aceste măsuri arbitrare impuse de tirani nu adau dat niciodată rezultatele la care se așteptau. Aci nu se apără cauza unor ziariști numai, ci reîntronarea unui principiu de drept.”*

În partea a doua a ședinței, următorii avocați declară că, nerespectându-se Constituția, în semn de protest, ei se vor retrage din acest proces: P. Grădișteanu, C. G. Costa-Foru, N. Micescu, C.

C. Petrescu, N. Mavrojanu, G. Ștefanescu etc. În această situație, instanța decide continuarea procesului cu avocați din oficiu.

Interesant este faptul că, în apărarea unora dintre inculpați, au depus mărturii favorabile acestora L. Rebreanu, Al. Marghiloman și actori de renume: N. Kanner, A. Demetriad, N. Soreanu, P. Iancovescu ș.a.

Apărătorii au arătat că, de fapt, procesul este o răzbunare a puterii actuale la adresa tuturor acelora care în trecut i-au criticat în mod constant.

Avocatul Em. Socor afirmă textual: *„Acesta este procesul răzbunării politice a partidului liberal. Procesul acesta este clădit pe resentimente politice."*

Un caz aparte este acela al scriitorului I. Slavici, care nu era membru al redacției „Gazetei Bucureștilor". În pledoaria sa, Em. Socor arată că, la venirea nemților, cel dintâi care a avut să sufere neplăceri, a fost tocmai Ioan Slavici. El a fost îndepărtat din postul de profesor de limba română ce îl avea la Școala Evangelică. Și, în continuare: *„ Slavici a fost o viață consecvent punctului său de vedere."*

Făcând aluzie la poziția acidă a lui Mihai Eminescu la adresa Partidului Liberal, avocatul continuă: *„ Scriitorul Slavici era alături de Eminescu în direcția orientării politice și dacă Eminescu nu ar fi murit, desigur că s-ar fi aflat și el la Curtea Marțială."*

Comentând articolul ***„Dezorganizarea armatei"*** sub semnătura lui I. Slavici, trage concluzia că autorul, departe de a se fi făcut culpabil de trădare, cum pretinde procurorul, dimpotrivă, el a dat dovada unui suflet cinstit care apreciază lucrurile în justa lor lumină.

În cuvântul rostit în apărarea sa, la rândul său, Ioan Slavici arată ***„într-o expunere mai lungă felul cum a înțeles să lucreze pentru binele neamului".*** Toată activitatea sa publică e pornită din dragoste de țară, nu din vreun interes lăturalnic, a mai spus acesta.

Un capitol din rechizitoriu îl privește pe N. Theodorescu-Arghezi și Dem Theodorescu, cărora li se aduc aceleași acuze grave. Primul, sub pseudonimul **„Sigma"**, iar al doilea sub pseudonimul **„Ion Olteanu"**, au publicat în **„Gazeta Bucureștilor"** articole în felul celor scrise de ceilalți inculpați în care *„s-au adresat cu insulte conducătorilor politici ai țării".*

De asemenea, Arghezi și Teodorescu au scris articole extrem de violente împotriva războiului.

Un cap de acuzație grav este adus însă lui Arghezi pentru articolul în care aduce critici acide guvernului pentru dezastrul de la Turtucaia. Dar, spune avocatul lui Arghezi: ***„De altfel, ciudățenia sporește prin aceia ca însuși inculpații Arghezi și Dem. Theodorescu au fost în strânse legături cu dl. Ministru Morțun și cu generalul Iliescu care îi inspira, îi ajuta cu bani și îi permuta la jandarmi spre a-i pune la adăpost în cazul unui eventual război."***

Iar un alt avocat afirmă că Arghezi nu a făcut decât să relateze în presă părerea unei părți a opiniei publice care nu era antantofilă, cu alte cuvinte, el nu a exprimat propria sa convingere. ***„A spune adevărul este cumva o crimă"***, a întrebat retoric avocatul?

După 6 ore de dezbateri aprinse, completul de judecată dă următorul verdict: Acuzații D. Karnabatt și S. Grossman 10 ani de închisoare, Ioan Slavici, N. Theodorescu-Arghezi și Dem Theodorescu 5 ani, în timp ce restul acuzaților au fost achitați.

S-a făcut recurs la instanța militară superioară, cerându-se casarea acestei sentințe. Fără succes însă. De aceea, procesul a ajuns la Înalta Curte de Casație și Justiție, care urma să judece acest recurs, în cursul lunii septembrie ale aceluiași an, dar, din păcate, cu cei 5 acuzați în stare de detenție la închisoarea Văcărești, încă din luna noiembrie 1918.

În paralel, breasla jurnaliștilor, prin intermediul Asociației Generale a Presei, a înaintat Regelui și Primului Ministru, în luna decembrie 1918, un Memoriu cerând punerea în libertate a celor arestați. Dar, într-un stil caracteristic, Înalta Curte de Casație și Justiție tergiversează, pentru diverse motive, judecata, astfel că, în ianuarie 1920, cei cinci jurnaliști sunt tot în închisoare.

În fața insistențelor opiniei publice, Regele grațiază în 1920 pe cei cinci jurnaliști, iar în 1922 Guvernul edictează o lege de amnistiere a tuturor delictelor politice. Spre deosebire de grațiere, care șterge numai pedeapsa, amnistia șterge însuși delictul. Prin urmare, cazierul celor 5 va redeveni imaculat.

Procesul acesta este despre libertatea de expresie a jurnaliștilor și rigorile unei justiții care caută răspunzători pentru dezastrul țării.

Dostoievski – anatomia sufletului omenesc

Puțini scriitori au avut curajul să pătrundă în labirintul sufletului omenesc, acolo unde literatura devine o explorare a ființei umane. **Fiodor Dostoievski** este unul dintre ei, deoarece operele sale nu sunt doar capodopere ale literaturii universale, ci și adevărate explorări ale condiției umane.

El nu vorbește doar despre personaje, ci despre omul ascuns în fiecare dintre noi; despre partea pe care încercăm să o acoperim cu reușite, justificări sau aparențe; despre acel spațiu lăuntric unde nu mai contează imaginea pe care o proiectăm în lume, ci adevărul cu care putem trăi în fața propriei conștiințe.

De aceea, opera lui Dostoievski traversează timpul fără să-și piardă forța. Se schimbă vremurile, se schimbă tehnologia și felul în care comunicăm, dar omul continuă să poarte aceleași întrebări esențiale: ***Cine sunt? Ce înseamnă libertatea? De ce suferim? Unde începe răul și unde se sfârșește binele?***

Respirația gândului

În urmă cu peste două milenii, Socrate îi îndemna pe oameni: **„Cunoaște-te pe tine însuți."** Era începutul unei căutări a adevărului. Dostoievski împinge această căutare până în cele mai ascunse colțuri ale ființei umane. El pare să ne întrebe: Ce descoperi despre tine atunci când nu te mai poți ascunde de propria conștiință?

Aceasta constituie marea lui temă. Nu omul perfect, ci omul adevărat: acela care iubește și greșește, care speră și se îndoiește, care cade și găsește puterea de a se ridica.

În **„Crimă și pedeapsă",** Dostoievski pune în scenă una dintre cele mai profunde confruntări dintre rațiune și conștiință. Raskolnikov încearcă să demonstreze că există oameni care pot trece dincolo de legea morală. Însă autorul destramă această iluzie și ne arată că există un judecător pe care nimeni nu îl poate învinge: propria conștiință. Adevărata pedeapsă nu începe în tribunal, ci în clipa în care omul nu mai poate trăi împăcat cu sine.

În **„Frații Karamazov"**, întrebările despre libertate, credință și responsabilitate devin miezul existenței umane. De aici izvorăște una dintre cele mai profunde reflecții ale sale: **„Fiecare dintre noi este vinovat înaintea tuturor, pentru toți și pentru toate."** Aceasta nu este o invitație la culpă, ci la responsabilitate. Dostoievski ne amintește că niciun om nu trăiește izolat. Fiecare gest, fiecare cuvânt și fiecare alegere lasă o urmă în viața celorlalți.

În **„Idiotul"**, prințul Mîșkin rostește celebra afirmație: **„Frumusețea va salva lumea."** Dar frumusețea despre care vorbește Dostoievski nu este frumusețea aparențelor. Este frumusețea compasiunii, a iertării și a demnității. Frumusețea unui om care, chiar și după ce a cunoscut întunericul, continuă să aleagă lumina.

Dostoievski a influențat nu doar literatura, ci și filosofia. Gânditori precum Nietzsche și Camus au găsit în opera sa întrebări pe care aveau să le dezvolte în propriile reflecții. Nietzsche vorbește despre devenirea omului, Camus despre absurdul existenței, iar opera lui Dostoievski sugerează că toate aceste întrebări își găsesc punctul de plecare într-un singur loc: conștiința omului.

Astăzi trăim într-o lume în care imaginea pare să cântărească mai mult decât caracterul. Ne preocupă cum suntem priviți, cât de apreciați suntem și ce impresie lăsăm. Dar cât timp mai dedicăm omului pe care îl întâlnim atunci când rămânem singuri cu noi înșine?

Aceasta este întrebarea pe care Dostoievski ne-o adresează. Nu cât ai reușit sau cât ai adunat. Nu cât de mult ai fost admirat ci omul care ai devenit.

La aproape două secole de la nașterea sa, Dostoievski continuă să ne provoace nu pentru că ar fi oferit răspunsuri definitive, ci pentru că a înțeles un adevăr simplu și tulburător: omul rămâne cea mai mare enigmă a existenței.

Până la urmă acesta este și rostul filosofiei: nu să ne ofere certitudini, ci să ne învețe să trăim cu întrebările care ne fac mai buni și mai adevărați.

Din scrierile lui Dostoievski se desprinde o concluzie esențială: **cea mai lungă călătorie pe care o poate face un om nu este în jurul lumii, ci spre propria conștiință. Iar la capătul acestui drum, acesta ne lasă în fața celei mai dificile întâlniri: *ÎNTÂLNIREA CU NOI ÎNȘINE.***

Adina Vâlcu, Londra

Brâncuşi, Giacometti, Miró
- arta ca „muză adormită a lumii"-

În perioada decembrie 2014-ianuarie 2015 am fost timp de două luni scriitor în rezidenţă la „quartier21", o instituţie de cultură din cadrul MuseumsQuartier, Viena. O instituție care a primit din 2002, anul înființării sale, peste 700 de artişti din întreaga lume. În cadrul MQWien există două frumoase muzee, *mumok*, respectiv *Leopold*, care găzduiesc expoziţii de calitate şi opere de artă ale unor maeştri ai artei plastice şi nu numai. La acea dată, *mumok – Museum of Modern Art Ludwig Foundation* a găzduit o impresionantă expoziție, „Die Gegenwart der Moderne" (*Prezentul modernității*) din care nu lipseau maeștrii români, Constantin Brâncuși și Victor Brauner, ambii exilați, dar cu puternice rădăcini în spiritualitatea românească.

E un sentiment cât se poate de reconfortant să ştii că în spaţiul în care te mişti Brâncuşi este prin apropiere. Cele două mari muzee din spaţiul MQ Wien găzduiesc în această perioadă tablouri şi sculpturi ale unor maeştri ai artei moderne europene şi mondiale, într-un du-te-vino al publicului consumator de artă, de la tineri şi copii până la cei care au apucat chiar să fie contemporani cu unii dintre artiştii expuşi. La *„mumok"*, în cadrul expoziţiei **„Die Gegenwart der Moderne"** sunt expuşi câteva zeci de artişti, nume importante ale artei moderne, de la Picasso la Victor Brauner, până la Daniel Buren sau Iza Gensken. **„Măştile"** (1962) lui **Victor Brauner** sunt situate în imediata apropiere a unor măşti africane, dar şi a unei mici sculpturi a lui **Joan Miró**, a cărui expoziţie de la „Albertina" este anunţată cu afişe mari în tot oraşul. Mi-amintesc că în 2008, pe când eram în rezidența literară de la Schöppingen (landul Renania de Nord-Westfalia) am călătorit la Münster să văd câteva din marile pânze ale lui Miró, în cadrul unei expoziţii patronată de Fundaţia „Maeght", cea care deţine numeroase lucrări ale unor importanţi artişti ai lumii, între care şi Alberto Giacometti. Marea expoziţie de la muzeul ***„mumok"*** era organizată în acea perioadă, până în februarie 2015, în colaborare cu Künsthaus Zürich şi Fundaţia „Alberto Giacometti".

Acest artist al lumii, născut în Elveţia într-o familie de italieni, a lucrat din 1926 până la moartea sa, în 1966, într-un atelier de 18 metri pătraţi, în rue Hippolyte-Maindron, în Paris, căruia i-a şi dedicat un album de grafică, „Paris sans fin". A fost stimat şi iubit de Satre („sculpturile sale pot fi privite doar de la o respectuoasă distanţă") şi de Simone de Beauvoir (a cărei statuetă minusculă, executată în 1946-47, era expusă aici), care l-au sprijinit şi au scris despre el, iar formele statuilor sale, elongate în mod straniu, l-au făcut celebru în toată lumea. Una dintre ele, „L'homme qui marche I", a fost vândută de galeriile Sotheby's, în 2010, cu 74 de milioane de euro, cea mai mare sumă oferită vreodată pentru o statuie. A fost influenţat de Brâncuşi, pe care l-a cunoscut la Paris, şi a cărei „Muză adormită – II" am putut-o admira în sala dedicată contemporanilor sculptorului de geniu, alături de opere ale altor contemporani ai săi: Picasso, Magritte, Miró, Lipschitz, Max Ernst.

Femeie în noapte, Joan Miró, 1945

Negresa blondă II, C.onstantin Brâncuşi, 1933

Artistul, ale cărui portrete foto sunt expuse aici, în vreme ce un film-interviu cu el rulează neîncetat, a fost uluitor în travaliu, neodihnit, bolnav, sărac multă vreme, căci nu dorea să expună oricum şi refuza gloria facilă. Într-unul dintre cele trei volume ale cărții lui Pandrea despre Brâncuși există povestea cu sculptorul român propunându-i să lucreze undeva la soare, în aer liber, să iasă din chilia lui sărăcăcioasă pentru a descoperi o artă solară. Giacometti a refuzat: vreau să fiu aşa cum sunt, nu te pot urma. Şi-a urmat propriul destin, până la moartea prematură din 1966, dar arta sa „merge" printre noi încă.

„Pasărea în spaţiu" la Albertina Museum

Cu câteva zile înaintea finalului de an 2014 am fost la „Albertina", muzeul construit în 1744 la extremitatea unei fortificaţii a Palatului Hofburg. Clădirea ca atare a aparţinut ducelui Albert, guvernator al Habsburgilor la Bruxelles, unde i-a venit şi ideea de a înfiinţa o colecţie de artă. Ajutaţi de un conte genovez, el şi soţia sa, Maria-Cristina, fiica Mariei Tereza, au creat o colecţie în 1776, adunând opere de artă. În 1919, după implozia Imperiului Habsburgic, palatul a intrat în posesia statului şi a fost ulterior extins. Structura clădirii din Albertinaplatz cuprinde douăzeci și una de încăperi, pe două etaje, scări interioare și holuri unde abundă oglinzile, dar şi un subsol unde poate fi văzută expoziţia renumitului pictor austriac Arnulf Rainer. Straniu și impresionant acest artist născut în 1929 și care are deja un muzeu la New-York ce-i poartă numele.

Palatul a fost redecorat în 1802 în stilul Empire francez de către arhiducele Carl, învingătorul lui Napoleon în 1809 în bătălia de la Aspern. Restaurarea sa în forma actuală a început în 2000, cu ajutorul MAK (Muzeul Austriac de Arte Aplicate) şi a fost finalizată în 2007. „Albertina" are numeroși sponsori şi donatori, iar Fundaţiile Batliner şi Forberg au donat după anul 2000 colecţii remarcabile care includ mari

Expoziție, Muzeu mumok, Viena, 2014

maeştri ai secolelor XIX şi XX: Cezanne, Degas, Monet, Renoir, Signac, Picasso, Braque, Brâncuşi, Munch, Max Ernst, Arp, Modigliani, Malevich, Andi Warhol, Roy Liechtenstein, Francis Bacon, Javlensky, Kirchner, Maria Lasnig. Este o încântare să vezi reunite laolaltă atâtea capodopere ale maeștrilor expresioniști, dar și neoexpresioniști, într-o exuberanță a stilurilor și a culorilor care tonifică ochiul și încălzeşte spiritul. Brâncuși este prezent cu lucrarea *„Pasărea în spațiu”,* una din seria de douăzeci şi şapte, unic semn al geniului universal care a sculptat în bronz lumina, cu splendida formulă a lui V.G. Paleolog.

Expoziţia Joan Miró era afișul principal în acea perioadă. „De la pământ la cer”, cum se intitula, ea cuprindea peste o sută de lucrări din toate perioadele artistului. La acea dată, era cea de-a treia expoziție majoră din ultimii ani dedicată unor maeștri ai suprarealismului, după cele ale lui Magritte şi Max Ernst. Miró îmi pare clasicul mereu proaspăt, care nu își pierde defel acuitatea, cu acea tuşă caldă a unui mod indicibil de a propune o lume de fiecare dată alta, aceeaşi niciodată, fie că este vorba despre privelişti, femei, tauri, ghitare sau „metamorfoze” ale vieţii. Vizitatorii au într-adevăr ce vedea, de la tablouri din perioada catalană, „Ferma”, de la Mont-roig del Camp, la cel dedicat Senei şi lui Michel Bataille, până la cele influenţate de declicul suprarealist, din 1927, când s-a decis să „asasineze” pictura. Sculpturi ale sale, ca faimoasa „Moonbird”, însoţesc numeroasele picturi şi desene care deschid fante în spaţiu, într-o melancolie a simţurilor întreruptă doar de extraordinara simfonie a culorilor. Undeva, într-una din sălile care alcătuiesc expoziţia, pot fi citite cuvintele artistului născut în Catalunia, influenţat de suprarealism, potrivit cărora pictura sa a aspirat la efasarea unei arte menită să fie o esenţă a universalului, o respiraţie caldă a vieţii. Spiritul catalan nu se dezminte, iar în pictura lui Miró a atins unul dintre apogeele sale.

Brâncuși și Brauner sunt ambasadori culturali ai unei Românii care ar trebui să prețuiască mai mult, nu doar formal, ceea ce au făcut acești artiști pentru spiritualitatea noastră. De exemplu, mai multe muzee destinate artei moderne românești, ascunsă în subsolurile unor muzee care nu mai au loc de expunere. Abia acesta ar fi un program național care-și respectă artiștii. Restul sunt vorbe și festivisme în câte un an însemnat.

Nicolae Coande

Danaida lui Brâncuși:

– pedeapsa infinitului transpusă în sculptură –

Dana Oprica

Constantin Brâncuși a fost profund preocupat de formele arhetipale, de esența lucrurilor și de simbolurile care traversează mitologia și cultura universală. Alegerea de a crea lucrarea Danaida (în unele variante numită Danaïde) nu este întâmplătoare și nici pur decorativă: ea vine dintr-o afinitate a artistului pentru mituri care exprimă tensiuni fundamentale ale existenței umane — efortul, repetiția, destinul și imposibilitatea împlinirii totale. Constantin Brâncuși a folosit mitologia ca pe un rezervor de idei esențiale, nu ca pe o sursă de povești ilustrate. În sculptura Danaida, interesul său se concentrează pe transformarea unui mit antic într-o formă pură, redusă la o stare fundamentală a existenței umane: repetarea fără sfârșit, efortul continuu și imposibilitatea atingerii unui rezultat definitiv.

În mitologia greacă, *Danaidele sunt cele 50 de fiice ale lui Danaos.* Ele sunt cunoscute pentru un episod dramatic: toate, cu excepția uneia, își ucid soții în noaptea nunții, la porunca tatălui lor. Ca pedeapsă pentru această crimă, sunt condamnate în Hades să care apă cu vase fără fund — o muncă eternă, inutilă, în care apa se scurge continuu.

Această imagine a efortului fără sfârșit, a unei acțiuni care nu poate ajunge niciodată la rezultat, a devenit una dintre cele mai puternice metafore ale lumii antice pentru condiția umană.

Constantin Brâncuși este un artist al esențializării. El merge dincolo de narațiunea completă, reducând mitul la un gest, o formă, o tensiune pură. În cazul Danaidei, ceea ce îl atrage nu este episodul crimei sau detaliile mitului, ci simbolul.

Pentru Brâncuși, Danaida devine imaginea omului prins într-un ciclu al muncii continue. Forma sculpturii sugerează o mișcare rotativă, aproape fără început și sfârșit, ca un gest repetat la nesfârșit.

Sculptura nu este narativă, ci concentrată pe formă. Capul aplecat, curgerea lină a liniei și senzația de spirală sugerează o ființă prinsă într-un destin inevitabil. Brâncuși transformă mitul într-o stare, nu într-o poveste.

Brâncuși era atras de mituri care vorbesc despre condiția universală: Sisif, de exemplu, este o altă figură apropiată tematic, la fel de relevantă pentru ideea de efort fără sfârșit. În acest context, Danaida devine echivalentul feminin al aceleiași idei: munca repetitivă, lipsită de finalitate. Totuși, Danaidele oferă o variantă diferită a aceleiași idei: în locul urcușului repetat, apare curgerea continuă, în locul efortului vertical apare un ciclu fluid. Această diferență este importantă pentru Brâncuși, deoarece limbajul său sculptural se bazează pe curbe, volum și continuitate, nu pe tensiuni dramatice verticale.

Prin Danaida, Brâncuși reușește să transforme un mit al pedepsei într-o reflecție asupra condiției umane. Sculptura nu mai funcționează ca o reprezentare a unei povești antice, ci ca o formă concentrată a unei idei universale: existența ca repetare, ca flux, ca mișcare care nu se oprește. În acest proces de reducere la esență, mitul își pierde caracterul narativ și capătă valoare conceptuală, devenind un simbol al infinitului și al efortului perpetuu.

Mitul oferă lui Brâncuși un model de gândire sculpturală, în care acțiunea devine formă, iar povestea devine ritm. În această transformare se află una dintre trăsăturile definitorii ale artei sale: capacitatea de a extrage din complexitatea lumii o idee simplă, dar cu rezonanță universală.

Brâncuși nu ilustrează mitul, ci îl „condensează”. Danaida lui nu mai este un personaj narativ complex, ci un simbol pur al unei stări umane: epuizarea, curgerea continuă, imposibilitatea opririi.

Brâncuși evită figurile mitologice bogate în acțiune dramatică și detaliu epic. El nu este interesat de eroi, bătălii sau intrigi. În schimb, selectează personaje sau episoade care pot fi reduse la o idee fundamentală.

Danaidele sunt ideale pentru acest tip de artă deoarece: nu au o poveste „eroică”, ci una a pedepsei și repetiției; simbolizează un proces, nu o acțiune unică; pot fi traduse în formă abstractă fără pierderea sensului.

Astfel, **Danaida devine simbolul unei idei universale: omul prins într-o mișcare continuă, fără oprire, fără final.**

Brâncuși alege Danaida pentru că această figură mitologică exprimă perfect ceea ce îl interesa în mod constant: esența mișcării, a efortului și a condiției umane reduse la un gest repetat. În mâinile lui, mitul depășește povestea și devine formă pură — o meditație sculpturală asupra infinitului și a limitelor omului.

Departamentul pentru Românii de Pretutindeni

Proiect finanțat de
Departamentul pentru Românii de Pretutindeni

CENTRO CULTURAL LA TIERRA TRACIA
Diaspora 9 · Oamenii schimbării

CULTURO

FESTIVAL DE CARTE & ARTE AL ROMÂNILOR DE PRETUTINDENI

Ediția a IV-a

1-5 OCTOMBRIE 2026

Parteneri:

2026
ANUL
CONSTANTIN
BRÂNCUȘI

Interviu cu Ionel Olteanu
Președinte al Asociației „Plaiuri Românești”

Pentru început, v-aș ruga să ne spuneți cum a luat naștere ansamblul folcloric „Plaiuri Românești” și care a fost motivația din spatele acestui proiect.

Povestea este una veche și destul de lungă. De fapt, grupul nostru folcloric – sau mai bine spus, mini ansamblul la începuturile sale – a luat ființă înainte ca noi, dansatorii actuali, să facem parte din el. În anul 2005, președintele Asociației Culturale pentru Ajutor și Integrare a Comunității Românești (Asociación Cultural de Ayuda e Integración al Pueblo Rumano) din Alcalá de Henares, domnul Gheorghe (Ghiță) Găinar, a avut inițiativa de a completa activitatea ansamblului **„Plaiurile Dorului”** *prin cooptarea unor dansatori, pe lângă instrumentiștii și soliștii de muzică populară existenți. Așa am ajuns noi să facem parte din* **„Plaiurile Dorului”.** *Coordonatorul ansamblului era regretatul Ștefan Ciucă, solist de muzică populară, un om care a avut un rol important în promovarea tradițiilor românești în comunitatea noastră. Pentru noi a fost o mare bucurie și o adevărată binecuvântare să putem continua aici ceea ce iubeam să facem în România: să dansăm. Prin acest lucru am simțit că nu ne-am îndepărtat definitiv de țara noastră și că legătura cu rădăcinile românești a rămas vie.*

La început eram doar trei perechi de dansatori – trei fete și trei băieți –, toți provenind din același ansamblu folcloric, **„Chindia”**, al **Casei de Cultură a Sindicatelor din Ploiești.** *Cu timpul, ansamblul din Alcalá de Henares s-a dizolvat, iar noi, dansatorii, am rămas pe cont propriu. Fără o sală de repetiții, fără sprijin și fără prea multe cunoștințe în Spania – fiind veniți de puțin timp și fără o rețea de relații deja formată – am trecut printr-o perioadă în care am încercat să găsim soluții și să mergem mai departe. În plus, am pierdut și o parte dintre colegii cu care începusem acest drum.*

În anul 2015 am decis să înființăm propria noastră asociație, **„Plaiuri Românești” (Tierras Rumanas).** *De atunci ni s-au alăturat colegi noi, unii au plecat, iar cu trecerea vremii am ajuns la formula de astăzi.*

Aș dori să fac însă o precizare importantă: noi suntem un grup folcloric, un grup de dansuri populare, nu un ansamblu în adevăratul sens al cuvântului. Un ansamblu folcloric presupune existența unei orchestre sau a unor instrumentiști, a soliștilor vocali și a dansatorilor. Noi suntem, în primul rând, dansatori pasionați de tradițiile românești.

Ce înseamnă „Plaiuri Românești” pentru membrii săi? Este doar un grup de dans sau a devenit și o familie?

Formula de început nu mai este aceeași. O parte dintre colegii vechi au renunțat la dansuri, iar alții ni s-au alăturat pe parcurs. Nu suntem o familie în sensul clasic al cuvântului, aceea de a petrece fiecare moment liber împreună, însă suntem cu mult mai mult decât un simplu grup de dansuri populare. De-a lungul anilor, am ajuns să împărtășim nu doar pasiunea pentru dans, ci și numeroase momente din viața noastră: bucurii, planuri, mese petrecute împreună, aniversări, dar și emoțiile fiecărei repetiții și ale fiecărei apariții pe scenă. Ceea ce ne unește este pasiunea pentru dans, bucuria de a păstra tradițiile și dorința de a reprezenta cu mândrie cultura românească.

Ce rol credeți că îl are folclorul în viața românilor stabiliți în afara granițelor țării?

Cred că acest lucru depinde foarte mult de sensibilitatea și apropierea fiecărei persoane față de tradițiile noastre. Îmi place să cred că sunt mulți români pentru care folclorul reprezintă mai mult decât muzică și dans – este o legătură profundă cu identitatea, cu rădăcinile și cu valorile noastre. Pentru cei care iubesc tradițiile românești, folclorul devine o modalitate de a păstra vie legătura cu România și de a-și afirma apartenența culturală, chiar și atunci când viața i-a purtat la mii de kilometri distanță de locurile natale. În același timp, pentru cei care nu simt aceeași apropiere față de acest domeniu, folclorul românesc poate să nu aibă aceeași însemnătate sau același impact în viața lor.

Mulți spun că tradițiile se păstrează mai greu în diaspora. Din experiența dumneavoastră, cât de adevărată este această afirmație?

Este adevărat, păstrarea tradițiilor devine mai dificilă atunci când trăiești departe de țara de origine. În mod firesc, obiceiurile și tradițiile locului în care ne-am stabilit ajung să aibă un rol important în viața de zi cu zi, fiind parte din mediul cultural în care trăim. Noi încercăm să păstrăm și să promovăm tradițiile românești ori de câte ori avem ocazia – fie prin participarea la evenimente culturale la care suntem invitați, fie prin manifestările pe care comunitatea românească le organizează cu prilejul unor sărbători și momente importante pentru identitatea noastră: Paștele, Crăciunul, Ziua Unirii, Ziua Națională a României și alte ocazii cu o puternică încărcătură simbolică. Atât cât ne stă în putere, încercăm să menținem vii aceste tradiții și, în același timp, să le facem cunoscute celor din jurul nostru, ca parte din patrimoniul cultural românesc. Privind spre viitor, există însă riscul ca numărul celor care vor continua acest drum să fie tot mai mic, deoarece generațiile născute și crescute în Spania nu sunt întotdeauna atrase de folclorul românesc. Tocmai de aceea considerăm că este esențial să promovăm și să transmitem mai departe ceea ce avem mai valoros în cultura și identitatea noastră.

Ce v-a învățat activitatea în cadrul grupului despre oameni și despre puterea comunității?

Activitatea în cadrul grupului ne-a oferit multe lecții despre oameni și despre relațiile dintre noi. Adevărul este că nu toate experiențele au fost întotdeauna ușoare sau pozitive. Am întâlnit și situații în care unii oameni au fost mai puțin implicați, mai comozi sau poate mai interesați de alte beneficii decât de pasiunea pentru dans. Au fost și persoane care ne spuneau că vin la repetiții doar pentru că nu aveau altceva mai bun de făcut în acel moment. Însă, din punctul nostru de vedere, adevărata pasiune se vede tocmai atunci când alegi să vii la repetiție chiar dacă ai și alte lucruri de făcut. Și noi avem responsabilități și lucruri de rezolvat acasă, dar alegem să le lăsăm deoparte pentru câteva ore, pentru că dansul popular ocupă un loc important în viața și în sufletul nostru. În același timp, am avut bucuria de a întâlni oameni cu adevărat pasionați de folclor, oameni care iubesc dansul popular la fel de mult ca noi. Cu ei învățăm, repetăm, muncim, ne bucurăm și împărtășim emoțiile fiecărui eveniment. Astfel de oameni se găsesc greu, iar prezența lor este un câștig pentru orice grup. Am descoperit, de asemenea, că folclorul are o putere aparte: aceea de a apropia oamenii, de a crea legături și de a transforma pasiunea comună într-o adevărată comunitate.

Care sunt cele mai mari provocări pe care le întâmpinați în menținerea unei activități culturale constante în Spania?

Una dintre cele mai mari provocări este găsirea unui spațiu potrivit pentru repetiții. Avem norocul de a putea folosi, fără costuri, o sală pusă la dispoziție de organizațiile din Alcalá de Henares care sprijină activitățile asociative ale comunității.

O altă dificultate este faptul că membrii grupului locuiesc în localități diferite și uneori destul de îndepărtate unele de altele – Vallecas, Tetuán sau Horche (Guadalajara). Fiecare repetiție presupune timp suplimentar pentru deplasare și, bineînțeles, cheltuieli de transport.

Toate aceste lucruri au devenit parte din viața noastră și le considerăm firești, pentru că știm de ce le facem. Totuși, pentru cei care își doresc să ni se alăture, uneori distanța sau programul repetițiilor pot părea obstacole: **„E prea departe”**

sau **„Duminică seara nu e un moment potrivit pentru repetiții”.**

Atunci când există pasiune și dorință de implicare, însă, aceste dificultăți pot fi depășite.

În spatele fiecărui spectacol se ascund multe ore de muncă. Ce nu vede publicul și ar merita să cunoască?

Publicul vede rezultatul final – dansul, energia, costumele și zâmbetele de pe scenă –, însă în spatele fiecărui moment artistic există multă muncă și multe sacrificii. Nu se văd orele de repetiții, transpirația, micile accidentări, vânătăile de la glezne atunci când învățăm pași dificili, unghiile pierdute din cauza încălțămintei de repetiție sau momentele de tensiune dintre noi atunci când încercăm să ajungem la cea mai bună variantă a unui dans: pași, formație scenică, muzică sau interpretare. De asemenea, nu se văd investițiile pe care le facem fiecare din propriul buzunar: costumele populare, încălțămintea de scenă și de repetiție, echipamentul audio, materialele de promovare, transportul la evenimente și toate celelalte lucruri necesare desfășurării activității noastre. Totul este susținut prin eforturile noastre personale.

Nu cred însă că publicul trebuie neapărat să cunoască toate aceste detalii, ci mai degrabă să se bucure de rezultatul final. Există totuși un lucru pe care cred că merită să îl știe: pentru a aduce pe scenă un dans de doar 5-6 minute, elegant, sincronizat, energic și plin de expresivitate, este nevoie de luni întregi de muncă, repetiții și dedicare.

Costumul popular este mai mult decât un veșmânt. Ce simțiți atunci când îl îmbrăcați înainte de un spectacol?

Costumul popular nu este o haină obișnuită și nu se îmbracă oricum. El nu are doar rolul de a acoperi trupul, ci reprezintă o parte din identitatea noastră. Când îmbrăcăm costumul popular, purtăm cu noi tradiția, istoria și valorile locurilor pe care le reprezentăm. Pentru noi, acesta înseamnă identitate, stil, eleganță și mândrie. De fiecare dată când îl îmbrăcăm înaintea unui spectacol ne simțim mai frumoși, mai încrezători și profund onorați să putem duce mai departe imaginea și spiritul culturii românești.

Ați reprezentat cultura românească în numeroase evenimente multiculturale. Cum este primit folclorul românesc de publicul spaniol și de celelalte comunități?

Am participat la numeroase evenimente interculturale și multiculturale, iar de fiecare dată folclorul românesc a fost primit cu entuziasm, apreciere și aplauze. Aceste reacții ne umplu de mândrie, pentru că ele reprezintă, de fapt, răsplata tuturor orelor petrecute în sala de repetiții. Munca noastră are un singur scop: să aducem în fața publicului frumusețea și autenticitatea folclorului românesc, în special prin dansul popular. Aprecierea oamenilor este cea mai valoroasă recompensă pe care o putem primi.

Sunteți un grup folcloric activ, care participă la evenimente, concursuri și festivaluri. Ați obținut cu siguranță și premii, în semn de recunoaștere a talentului și a efortului depus. Ne puteți spune cate ceva despre acest aspect?

Aș prefera să vorbesc despre cea mai recentă reușită a noastră: câștigarea **Trofeului „Transilvan”, la concursul „Danț la Șură”, ediția a IV-a**, dedicat dansului popular.

La început nici măcar nu intenționam să intrăm în competiție. Ne doream doar să urcăm pe scenă și să dansăm în afara concursului. Organizatorii, cei de la **Asociația Centrul Cultural „Balada”**, *au fost însă cei care ne-au convins să participăm. Am avut emoții foarte mari, dar s-au dovedit a fi constructive. Ne-am bucurat enorm de acest trofeu, pentru că el reprezintă răsplata zecilor de ore petrecute la repetiții și a dorinței noastre de a duce fiecare dans cât mai aproape de perfecțiune. În grupul nostru există o convingere simplă: bine nu este suficient, doar foarte bine este cu adevărat bine.*

Un trofeu nu se câștigă în fiecare zi, însă trebuie onorat și confirmat în fiecare zi, prin seriozitate, prin fiecare repetiție și prin fiecare apariție pe scenă.

Ce credeți că transmite dansul popular, fără cuvinte, despre sufletul românilor?

Cred că transmite bucuria de a trăi, energia și pofta de viață. Dansul popular vorbește despre oameni care știu să se bucure, să fie împreună și să lase muzica să exprime ceea ce uneori cuvintele nu pot spune.

hrănește trupul, dansul este cel care ne hrănește sufletul.

Există un dans sau o suită folclorică de care vă simțiți în mod deosebit legați? De ce?

Ne sunt dragi toate dansurile și toate suitele pe care le interpretăm. Paradoxal, cu cât au fost mai complexe, mai solicitante și ne-au dat mai multe bătăi de cap până le-am învățat, cu atât am ajuns să le iubim mai mult. În repertoriul nostru avem suite din Prahova, Muntenia, Moldova și Oltenia, dansul de fete „Crihalma”, dar și un colaj de dansuri din mai multe zone ale țării, fiecare prezentat în costumul popular specific regiunii pe care o reprezentăm. Dacă ar trebui să aleg un favorit, mi-ar fi foarte greu. Astăzi aș spune Oltenia, mâine poate Moldova, iar poimâine Muntenia. Fiecare dans are farmecul și povestea lui.

Ce înseamnă pentru dumneavoastră să reprezentați România departe de casă?

Într-un singur cuvânt: mândrie. De fiecare dată când urcăm pe scenă simțim că reprezentăm nu doar un grup de dans, ci o parte din identitatea și cultura României.

Cum reușiți să păstrați echilibrul între viața profesională, cea de familie și activitatea artistică, desfășurată în mare parte din pasiune?

Nu este deloc ușor, însă atunci când faci ceva din pasiune, efortul parcă nu mai are aceeași greutate. Dansul popular a devenit parte din stilul nostru de viață, iar programul nostru se împarte firesc între serviciu, familie, repetiții și spectacole. Desigur, serviciul rămâne pe primul loc, pentru că trebuie să ne întreținem familiile și să ne îndeplinim responsabilitățile de zi cu zi. Dar, dacă munca

Dacă ar fi să descrieți „Plaiuri Românești” în trei cuvinte, care ar fi acestea și de ce?

Dacă ar fi să aleg doar trei cuvinte, acestea ar fi: energie, ritm și bucurie, pentru că ele definesc cel mai bine ceea ce suntem pe scenă și în afara ei. Totuși, există o expresie care ni se potrivește poate și mai bine: „Esențele tari se țin în sticluțe mici.” Suntem un grup restrâns, dar încercăm ca fiecare apariție să demonstreze că valoarea nu se măsoară în numărul membrilor, ci în pasiunea și dăruirea cu care faci ceea ce iubești.

Ce proiecte aveți pentru perioada următoare?

Pregătim un nou proiect coregrafic, mai exact o suită de dansuri pe care ne dorim să o prezentăm publicului la momentul potrivit. Deocamdată preferăm să păstrăm surpriza și să nu dezvăluim prea multe. În rest, vom continua să facem ceea ce am făcut și până acum: să repetăm, să ne perfecționăm și să reprezentăm cu aceeași pasiune folclorul românesc. Ne dorim, de asemenea, ca si alți iubitori de dans popular să ni se alăture și să devină parte din familia **„Plaiuri Românești”.**

Vă mulțumesc pentru această întâlnire de suflet și vă urez mult succes în continuarea activității!

Și noi vă mulțumim pentru ocazia pe care ne-ați oferit-o de a ne spune povestea. Sperăm ca, prin ceea ce facem, să contribuim la păstrarea și promovarea tradițiilor românești și să inspirăm cât mai mulți oameni să redescopere frumusețea folclorului nostru.

Violeta ANDREI STOICESCU

SATUL MEU, PURTAT PRIN LUME...

„Eu cred că veșnicia s-a născut la sat”, spunea poetul și filozoful Lucian Blaga, în poezia *„Sufletul satului”* (publicată în volumul La curțile dorului).

Satul românesc (mai ales cel de odinioară), cu atmosfera sa caldă și plină de farmec, ocupă un loc important în literatura noastră. Multe opere literare de diverse genuri prezintă satul ca pe un spațiu în care se păstrează tradițiile, obiceiurile, sărbătorile, relațiile dintre oameni și alte valori autentice ale poporului român.

Numeroși scriitori au surprins frumusețea vieții rurale, dar și greutățile cu care se confruntau și încă se mai confruntă oamenii de la țară. Printre aceștia se numără Ion Creangă, povestitorul în opera căruia satul apare ca un loc plin de viață, de voie bună și de întâmplări care mai de care mai hazlii, demne de aducere aminte.

De asemenea, Liviu Rebreanu, în romanul Ion prezintă satul dintr-o perspectivă cât se poate de realistă. El evidențiază atât frumusețea peisajului rural, cât și lupta oamenilor pentru pământ, considerat cea mai mare avere pe care ei o posedă. La Rebreanu, personajele sunt puternic legate de tradiții și de comunitate, iar viața satului este redată fără cosmetizare.

Îl putem menționa aici și pe Mihail Sadoveanu, care descrie satul românesc în armonie cu natura, punând accent pe liniștea, frumusețea și înțelepciunea oamenilor simpli. În operele sale, natura și omul aproape că formează un tot unitar, iar valorile morale sunt respectate și transmise cu sfințenie de la o generație la alta.

În ansamblu, literatura română păstrează imaginea satului ca simbol al identității naționale. Chiar dacă viața la sat este uneori dificilă, farmecul său constă în frumusețea peisajelor, în menținerea tradițiilor, dar mai ales în spiritul de solidaritate al comunității. Satul românesc a fost și rămâne o sursă de inspirație și un reper important pentru cultura română.

Un astfel de loc, înveșnicit în versuri sau în proză și purtat în acest mod prin lume este satul Voinești, din Județul Iași, locul în care am venit pe lume, în care am învățat carte și unde am început să iubesc literatura. Aici s-a născut și a copilărit și compozitorul Constantin Arvinte, cea mai de seamă personalitate a Voineștiului, dar și poetul Ioanid Romanescu, figură reprezentativă a culturii ieșene.

Întorcându-ne la istoria locului, conform celor scrise de către doamna Prof. Dr. în istorie, Sorina Locovei, în primul număr al revistei de cultură LA FIRUL IERBII (publicație a Asociației Culturale Voinești, Satul și Cultura), *„Primele însemnări istorice despre Voinești sunt făcute în secolul al XVI-lea, dar ele indică în mod cert existența satului încă din vremea lui Ștefan cel Mare...*

Dar cele mai vechi semne pornesc de la ecourile antichității, ce răzbat din cioburi de vase, fragmente de arme, monede și podoabe descoperite întâmplător în grădini, pe câmpuri sau în alunecări de teren. Vremurile medievale ne

vorbesc din hrisoavele ce aduc mărturie despre oameni și locuri ale căror nume au încă rezonanță în onomastica actuală.

Asemeni multor sate din Moldova, pe teritoriul ocupat astăzi de comuna Voinești din județul Iași au fost semnalate vestigii din perioada culturii Cucuteni (mileniile V-III î.H) și au fost identificat fragmente de ceramică de tip pre-Cucuteni și Cucuteni.

Una dintre cele mai valoroase descoperiri legate de începuturile Evului Mediu românesc, cu multiple semnificații istorice, făcută în anul 1926, la Voinești, este un tezaur cu obiecte de podoabă și cu destinație vestimentară din argint și din argint aurit, cântărind în total aproape un kilogram și datând probabil din a doua jumătate a secolului al XIII-lea.

Din păcate, nu s-a putut stabili o datare certă, deoarece obiectele din inventarul tezaurului provin din spații geografice și culturale diverse (unele sunt de factură bizantină, altele provin din arealul kievean și din cel unguresc), iar vasul de lut în care au fost găsite a fost abandonat de către cei care le-au scos din întâmplare la lumină, nefiind considerat important.

Pentru un istoric, însă, vasul ar fi putut spune multe și lămuritoare povești. Chiar și așa, specialiștii au presupus că tezaurul ar fi fost abandonat în timpul unui atac ce a amenințat o localitate cu însemnătate economică din vecinătate (posibil târgul Iașilor, înainte de prima sa atestare documentară) și l-a determinat pe proprietarul comorii să se ascundă în codrii ce acopereau odinioară aceste dealuri...

Hrisoavele spun că Moșia Voinești a ajuns pe mâinile unui boier venit în Moldova în vremea domniilor fanariote, în prima jumătate a secolului al XVIII-lea, Anastase Grecul, care și-a luat numele de Voinescu. Un urmaș al acestuia, aga Iorgu Anastasie Voinescu a dat-o de zestre în 1825 fiicei sale, Zoe, la căsătoria cu spătarul Enache/Ianache Negruzzi, unchi (dar apropiat de vârstă) al lui Costache Negruzzi.

Interesul asupra vremurilor mai noi vine din observarea eforturilor de modernizare din secolul al XIX-lea, când Voineștiul a devenit un loc marcat de eleganța neoclasică a familiei Negruzzi (conacul Negruzzi), dar și din zbaterile marilor conflagrații ale secolului al XX-lea...

Așa a început un nou capitol pentru acest sat, care-l va înscrie printre așezările dinamice și înfloritoare ale vremurilor moderne din Principatul Moldovei.”

Închei aici expunerea doamnei Prof. Dr. în istorie și mă întorc la a spune în câteva cuvinte ce reprezintă pentru mine satul Voinești. Acest lucru nu-l pot face în alt mod decât menționând legătura profundă, indestructibilă, dintre ceea ce sunt azi – ca om și ca scriitor – și originile ființei mele, adăugând și baza educației cu care am pornit în lume. Cei șapte ani de acasă... și mult mai mult decât atât.

Satul natal a devenit cu timpul un spațiu al memoriei, al identității și al reîntâlnirii cu cei dragi din familie sau cu prieteni din copilărie. După cum bine știm, adevărata identitate a omului se află în rădăcinile sale, iar întoarcerea la locurile natale reprezintă o întoarcere la sine. Chiar dacă timpul schimbă lumea exterioară, amintirile și iubirea pentru părinți, frați și sat rămân vii în suflet, iar casa părintească – locul nașterii – capătă o dimensiune aproape sacră.

Așa îmi port eu satul prin lume, într-o continuă întoarcere spre el și spre mine. O călătorie interioară către reperele propriei identități și alta, exterioară, cu revenire, măcar din când în când, la spațiul geografic pe care îl port cu dor și drag în suflet și îl înveșnicesc în slovele pe care le scriu.

Ana Văcărașu

În imagine:
Conacul Negruzzi, Voinești, Iași.

MUZEUL DE ARTĂ POPULARĂ „PROF. DR. NICOLAE MINOVICI”, UN VEAC DE ISTORIE ÎN SUNET DE CLOPOȚEI

Tanța Tănăsescu

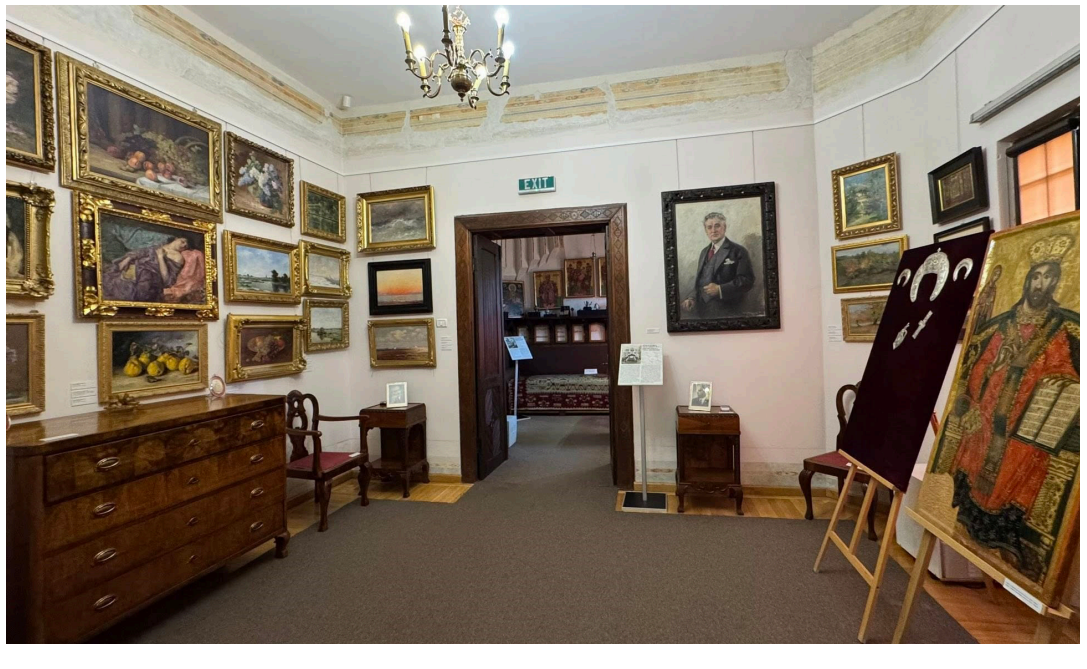

Dr. Nicolae Minovici (1868 – 1941) a fost un pionier legendar al medicinei legale, printre realizările sale numărându-se fondarea primului serviciu de salvare (Societatea de Salvare din București, 1906, finanțată inițial din propriile fonduri), înființarea primelor cămine-adăpost pentru mamele necăsătorite și aziluri pentru persoanele fără adăpost, inaugurarea în anul 1906 a Școlii de Masaj (prima instituție bucureșteană dedicată acestei discipline), crearea în anul 1934 a primului spital cu serviciu permanent de urgență din România (al doilea din Europa) ș.a. Menționăm și Școala Samariteană care a fost fondată de asemenea de N. Minovici pentru a preda primele cursuri oficiale de prim ajutor din țară (1908). El și-a donat întreaga avere comunității din care făcea parte și a revoluționat asistența socială și viața culturală din București.

Vila Dr. Minovici, azi **Muzeul de Artă Populară „Prof. Dr. Nicolae Minovici”,** este amplasată pe strada cu același nume, la nr.1, chiar în fața Fântânii Mioriţa din cartierul bucureștean Băneasa. Aceasta a fost finalizată în 1905 cu scopul inițial de a fi o casă de odihnă la marginea Bucureștiului pentru dr. Nicolae Minovici. Datorită pasiunii sale pentru folclor, clădirea a fost reamenajată de ilustrul doctor, luând ființă în 1906 primul muzeu privat de artă populară, cu ilustrarea specificului tuturor regiunilor țării. Cu o vechime de un secol, este considerată prima casă în stil popular românesc. Clădirea, monument istoric, îmbină arhitectura culelor oltenești (locuințe boierești fortificate) cu elemente de inspirație religioasă. Imobilul l-a avut ca arhitect pe Hristea **„Cristofi”** Cerchez (4 iul.1872 - 15 ian.1955), fiind apreciat ca reprezentativ pentru stilul neoromânesc din perioada de debut a acestui curent, 1898-1910, fiind o vilă pitorească cu cerdac și turn-foișor de mare dimensiune.

Aici s-au desfășurat diferite evenimente familiale, reuniuni colegiale, conferințe și sesiuni științifice. Accesul publicului larg a avut loc începând cu 1914, iar în 1937 dr. Nicolae Minovici a donat vila comunei Bucureștilor (cu proprietatea aferentă, în suprafață totală de 13.878 mp.). Conform actului de donație, **vila trebuia să rămână «pentru totdeauna un muzeu de artă națională cu denumirea Muzeul de Artă Națională „Prof. Dr. Nicolae Minovici”».** Dr. Nicolae Minovici, a decedat în

1941 iar nepotul de soră al acestuia, ing. Dumitru Minovici, va prelua de la unchiul său conducerea Muzeului până în 1983. În anul 2015, Primăria Municipiului București a consolidat și restaurat vila și parcul din jurul clădirii.

Cunoscută drept **„Vila cu clopoței”,** clădirea este probabil cea mai cunoscută lucrare a arhitectului C. Cerchez, considerat unul dintre cei mai importanți promotori ai stilului arhitectural neoromânesc (sau stilul național românesc). Acest curent arhitectural a apărut din dorința de a crea un stil specific identității culturale a României. Părintele acestui stil este considerat a fi arh. Ion Mincu (1852-1912), vizionarul care a transformat elementele tradiționale românești în stil național modern, evitându-se astfel o copiere prea mare a modelelor occidentale în arhitectura Bucureștiului.

Numele popular de **„Vila cu clopoței”** provine de la clopoțeii din sticlă și metal montați în turnul plasat pe latura sudică a vilei, care sună la adierea vântului. Pe fațadă se observă o prispă largă, o scară exterioară din lemn și un foișor. Decorul exterior, de o frumusețe aparte, cuprinde coloane de piatră sculptate, specifice stilului brâncovenesc.

Colecția expusă aici este realizată prin achiziții efectuate în perioada 1900–1941. Dintre obiectele expuse în acest Muzeu, amintim: țesături din Oltenia, ceramică și icoane pe sticlă din Ardeal, costume populare din regiunile Suceava, Ilfov-Vlașca ș.a.

În decorația interioară a vilei, elementul decorativ predominant este rozeta, putând fi remarcată pe toate bucățile de lemn din încăperi, pe mobilier, pe uși, pe spătare cât și pe vasele de ceramică expuse. În semiologia tradițională românească, rombul și rozeta sunt apreciate ca derivate ale simbolului solar, o reminiscență a vechilor credințe. Se consideră că pe teritoriul carpato-danubiano-pontic există un cult al soarelui central încă din epoca bronzului.

Parterul găzduiește obiecte personale ale dr. Minovici precum mașina de scris, fotografii personale, actul de înființare al Vilei Dr. Nicolae Minovici (1905), fotografia primei ambulanțe cu cai a Societății de Salvare (1906), fotografia cu vizita Abatelui Zavoral la vila doctorului Minovici (1928), bustul dr. Nicolae Minovici, realizat în 1927 de către Frederic Stork, o încăpere cu costume populare vechi, piese de ceramică extrem de valoroase ș.a. Camerele de la etaj sunt tematice, expunând colecția uriașă de artă populară a prof. Dr. Nicolae Minovici – ceramică smălțuită (cea mai veche piesă de ceramică este datată din 1789 și este realizată în atelierele din comuna Saschiz), costume populare, țesături și mobilier țărănesc, icoane vechi pe lemn și sticlă. Dintre încăperile acestui muzeu enumerăm: Camera miresei – dedicată în întregime zestrei țărănești, cu costume populare de nuntă, lăzi de zestre, podoabe tradiționale; Camera Biserica (sau Capela) – cameră construită în bolți cu chenare, decorată cu icoane vechi pe lemn și sticlă, cu candele și uși împărătești, ușile încăperii sunt din sec. XVIII și au aparținut inițial unei biserici din Banat; Salonul – spațios, destinat primirii oaspeților, decorat cu tablouri vechi, scoarțe oltenești ornamentale și piese de mobilier sculptat; Sufrageria (Sala de mâncare) – un spațiu cu piese masive de mobilier, decorat cu blidare săsești din sec. XIX, divan de la început de sec. XX, realizat în atelier bucureștean.

Grădina, cu spațiu generos și extrem de liniștit, se caracterizează prin vegetație densă, zone umbroase, decorațiuni tradiționale, spațiul verde fiind presărat cu bănci ornamentale, elemente decorative din piatră cioplită, mici statui. Foișorul din grădină servea inițial drept loc de relaxare pentru doctor și invitații săi.

Vila cu un veac de istorie, în sunet de clopoței, vă așteaptă să îi treceți pragul și să vă bucurați de frumusețea artei naționale românești.

Capul Kaliakra

– Locul unde marea mi-a șoptit despre Nesfârșire –

Există locuri pe care le vizitezi și le păstrezi în albumul fotografiilor și există locuri care îți pătrund în suflet și rămân acolo pentru totdeauna. Pentru mine, unul dintre aceste locuri este Capul Kaliakra, promontoriul spectaculos care înaintează aproape doi kilometri în apele nesfârșite ale Mării Negre și care pare să unească pământul cu cerul și omul cu infinitul.

Am ajuns aici cu inima plină de emoție și cu dorința de a regăsi liniștea. De îndată ce am pășit pe drumul îngust mărginit de stânci roșiatice, am simțit că intru într-o altă lume. Marea se întindea până la orizont, într-un albastru profund, iar vântul îmi aducea pe obraz parfumul sărat al valurilor. Nimic nu părea întâmplător. Fiecare adiere, fiecare zgomot al mării, fiecare rază de lumină avea puterea de a-mi vorbi.

Capul Kaliakra este unul dintre cele mai impresionante locuri ale Bulgariei. Încărcat de istorie și legende, el păstrează urmele unor vechi cetăți și povești despre curaj și sacrificiu. Dar dincolo de istorie, Kaliakra are o frumusețe aparte, aproape ireală. Stâncile abrupte, colorate în nuanțe de roșu și arămiu, contrastează cu albastrul intens al mării, iar pescărușii care planează deasupra apei completează un tablou de o frumusețe copleșitoare. În fața acestei priveliști, am înțeles că există momente în care sufletul nu mai are nevoie de cuvinte. Și totuși, cuvintele au venit singure, purtate parcă de glasul mării.

Am simțit că ea mă cheamă, că îmi vorbește cu blândețe și mă invită să las în urmă toate durerile, toate grijile și toate neliniștile. Valurile îmi păreau brațe întinse spre mine, iar nesfârșirea orizontului devenea promisiunea unei renașteri interioare. Atunci am înțeles că uneori călătoriile nu sunt despre locurile în care ajungem, ci despre transformările pe care acestea le produc în noi.

Sub cerul senin al Kaliakrei, privind cum marea îmbrățișează stâncile și cum lumina se joacă pe luciul apei, am fost inspirată să scriu poezia **„La Capul Kaliakra – Nesfârșirea”**, o poezie născută din emoția acestei întâlniri și din sentimentul că, în acel loc binecuvântat, m-am aflat față în față cu infinitul.

Îmi voi aminti, cu siguranță, cu mult drag de Capul Kaliakra și voi vedea nu doar stânci, mare și cer, ci un loc în care sufletul meu a învățat să asculte, să se lase purtat de frumusețe și să creadă din nou în puterea emoției. Un loc în care marea mi-a șoptit despre iubire, despre vindecare și despre acel sentiment greu de descris în cuvinte, pe care eu l-am numit simplu: Nesfârșirea.

La Capul Kaliakra – Nesfârșirea

La Capul Kaliakra-ntr-un decor
Dumnezeiesc, m-așteaptă iarăși marea,
În valurile ei să mă strecor...
De-un an întreg îi tot aud chemarea.

Îmi spune: vino, talpa să-ți sărut,
Să suflu lin peste făptura-ți nudă,
Să te dezbrac de tot ce a durut,
Sidef să-ți pun pe pielea albă, udă.

La gât să-ți prind șiraguri argintii
Cu perle din adâncuri adunate,
Ah, cât de mult te-am așteptat să vii
Să-ți spăl în valuri gândurile toate.

Inele verzi pe degete prelungi
Din alge-aduse-n zori de-o boare blândă,
Grăbește pasul, repede s-ajungi
Să-ți mângâi dulce glezna ta plăpândă.

Privește-mă cum tremur și tresar
Când la picioare-ți pun nemărginirea,
Promit să-ți fiu lumină și altar
Când te vei cununa cu Nesfârșirea.

Mirela Cocheci

Există oameni care trăiesc într-o singură limbă și oameni care, fără să fi plănuit, ajung să aibă două feluri de a spune **„bună dimineața”**.

Nu este puțin lucru.

Într-o limbă, dimineața începe cu grabă. În alta, cafeaua refuză să fie un detaliu. La început traducem fiecare cuvânt. Mai târziu, fără să ne dăm seama, începem să traducem lumea.

La un moment dat, nici nu mai știm în ce limbă a început gândul.

O cultură străină intră în viața noastră pe căi foarte puțin culturale. Nu vine mai întâi prin marile cărți și nici prin discursurile despre identitate. Vine prin ora la care se ia masa, prin distanța la care oamenii stau unii de alții când vorbesc, prin felul în care o conversație se încheie sau refuză să se încheie. Vine prin lucrurile mici, cele pe care ghidurile nu le explică fiindcă localnicii nici nu le mai observă.

La început le observăm noi pe toate. Suntem atenți, ușor obosiți și politicoși peste măsură.

Învățăm să cerem, să mulțumim, să nu încurcăm formularele. Repetăm în minte o propoziție înainte s-o spunem, iar celălalt ne răspunde atât de repede încât tot curajul nostru gramatical devine inutil. Zâmbim. Mai cerem o dată. Supraviețuim.

După o vreme, cuvintele încetează să mai fie musafiri. Unele se așază atât de bine în noi, încât apar în mijlocul unei fraze românești fără să bată la ușă. Spunem **„vale”** și mergem mai departe.

Căutăm trei minute un cuvânt românesc pe care, până ieri, eram convinși că îl deținem. Nu l-am pierdut. Probabil și-a luat o zi liberă.

DOUĂ FELURI DE A SPUNE
„BUNĂ DIMINEAȚA”

Andrei Slăvuțeanu

A trăi într-o altă cultură începe cu asemenea mici dezordini. Par neimportante. Dar tocmai prin ele se schimbă locul din care privim.

Am înțeles târziu că o cultură se vede și în felul în care așază lucrurile în ordinea importanței.

Cât timp merită acordat unei mese. Câtă tăcere încape într-o prietenie. Dacă strada este doar drumul dintre două obligații sau poate deveni, pentru o seară, o cameră fără acoperiș. Dacă muzica trebuie ascultată de la distanță sau poate intra în conversație, în mers, în corp.

Spania are propriile răspunsuri. Nu trebuie idealizate și nici transformate în suvenir. Dar ele lucrează asupra celui care rămâne aici destul timp. Înveți că o piață nu este numai un spațiu dintre clădiri. Că o discuție poate continua după ce toate informațiile utile au fost deja schimbate.

Că există o formă de seriozitate care nu se încruntă. Și că uneori bucuria nu este lipsa profunzimii, ci felul în care profunzimea reușește să respire.

Venim și noi cu propriile răspunsuri. Cu ironia care ne-a ajutat să trecem prin lucruri despre care n-am știut să vorbim direct. Cu priceperea de a improviza atunci când planul și realitatea nu se cunosc personal. Cu o limbă în care dorul este un cuvânt obișnuit, nu o specializare academică.Nu toate ne sunt de folos. Nu toate trebuie apărate. Cultura nu este un bagaj sigilat la plecare.

Este mai curând o conversație lungă între ceea ce am primit și ceea ce am avut curajul să întâlnim.

De aceea, cultura trăită în străinătate nu ar trebui redusă la conservare. A conserva este necesar pentru documente, clădiri și alimente care se strică repede. O cultură vie are alte probleme. Ea trebuie folosită, contrazisă, pusă lângă alte sensibilități și lăsată să descopere că lumea nu se termină la marginea propriilor simboluri.

Poate că aici se află una dintre libertățile omului plecat: ajunge să-și vadă cultura și din afară. Lucrurile pe care acasă le primea fără întrebare devin alegeri. Ce păstrează? Ce abandonează? Ce înțelege abia acum? Distanța nu produce automat luciditate — uneori produce doar păreri mai zgomotoase — dar îi oferă o posibilitate.

Să deschizi o carte în română, să mergi la un spectacol sau să citești un ziar românesc în Spania nu înseamnă să te retragi din lumea în care trăiești. Dimpotrivă. Înseamnă să aduci în ea o voce în plus. Pentru câteva pagini sau pentru o seară, limba română nu mai vorbește numai despre trecut. Vorbește la timpul prezent, într-un loc în care nimeni nu era obligat s-o aștepte.

Dar simpla prezență nu este suficientă. Un eveniment nu devine valoros numai fiindcă este românesc, după cum o carte nu devine profundă doar pentru că vorbește despre rădăcini. Cultura făcută departe are nevoie de aceeași exigență ca aceea făcută acasă. Poate chiar de puțin mai multă. Dorul este un public generos, dar nu ar trebui pus să aplaude orice.

În același timp, rostul unei manifestări culturale nu este doar să confirme celor prezenți că aparțin aceluiași loc. Ar fi prea puțin. Întâlnirea adevărată începe când apare și celălalt: cititorul spaniol, muzicianul spaniol, copilul care vorbește mai firesc limba țării în care s-a născut. Nu pentru o fotografie multiculturală, în care toată lumea zâmbește regulamentar. Ci pentru ca fiecare să plece de acolo cu o întrebare pe care n-ar fi putut-o formula singur.

Două culturi nu trebuie obligate să semene pentru a putea vorbi una cu cealaltă. O doină nu este un flamenco mai rece, iar flamencoul nu este o doină care a găsit soarele. Asemenea comparații sunt simpatice și nu ajută pe nimeni. Întâlnirea nu cere anularea diferențelor. Tocmai diferența face posibilă uimirea.

Copiii înțeleg asta înaintea noastră. Trec dintr-o limbă în alta fără să redacteze un eseu despre identitate. Iau ce le trebuie, inventează ce lipsește și ne privesc nedumeriți când transformăm un accent într-o problemă națională. Pentru ei, cele două lumi nu sunt rivale. Sunt pur și simplu disponibile.

Poate că avem ceva de învățat de aici. Nu să renunțăm la ceea ce suntem, ci să nu ne mai purtăm identitatea ca pe un obiect fragil, scos din cutie numai la sărbători. Ceea ce este cu adevărat al nostru nu dispare la primul contact cu altceva. Se verifică. Uneori se schimbă. Alteori, abia atunci capătă sens.

Cu timpul, teama aceasta se domolește. Nu mai simțim că fiecare lucru nou trebuie să ia locul unuia vechi.

Poate că, după ani trăiți în altă țară, nu mai știm exact cât din felul nostru de a privi vine de acolo și cât vine de aici. Nu este obligatoriu să aflăm. Într-o dimineață bem cafeaua fără grabă, citim câteva rânduri în română, răspundem cuiva în spaniolă și ne continuăm ziua.

Nu ne-am pierdut între două lumi.
Avem, pur și simplu, mai multă lume în noi.

Federación de Asociaciones de Rumanos de Andalucía
fedrumanosandalucia@gmail.com

NOTĂ DE PRESĂ

Federația Asociațiilor de Români din Spania solicită Ministerului Afacerilor Interne

accelerarea emiterii cărților de identitate românești prin consulate

Federația Asociațiilor de Români din Spania (FARA) a transmis o solicitare oficială către **Direcția Generală pentru Evidența Persoanelor** din cadrul **Ministerului Afacerilor Interne**, cerând urgentarea măsurilor necesare pentru ca cetățenii români din diaspora să poată obține cartea de identitate direct prin ambasadele și consulatele României din străinătate.

În prezent, sute de mii de români stabiliți în Spania — și milioane la nivelul întregii diaspore — sunt nevoiți să călătorească în România pentru a obține sau reînnoi acest document, o situație pe care federația o consideră o povară disproporționată pentru familii, persoane vârstnice și persoane cu resurse limitate.

Solicitarea se bazează pe Legea nr. 162/2020, care a introdus Cartea Electronică de Identitate și a deschis, cel puțin la nivel de principiu, posibilitatea ca aceasta să fie eliberată și prin rețeaua consulară.

FARA a cerut Ministerului patru lucruri concrete:

1. Accelerarea procedurilor tehnice și administrative necesare pentru emiterea actelor de identitate prin consulate;
2. Publicarea unui calendar estimativ de implementare;
3. Prioritizarea statelor cu comunități românești numeroase, între care Spania;
4. Consultarea organizațiilor diasporei în procesul de implementare.

Federația Asociațiilor de Români din Spania este o organizație-umbrelă care reunește 8 asociații românești din Spania și colaborează activ cu autoritățile române și spaniole pentru drepturile și integrarea comunității românești.

Contact presă:
Gabriela Stan
fedrumanosandalucia@gmail.com

COMUNICAT DE PRESĂ

Federația Asociațiilor de Români din Andaluzia (FARA)

Córdoba, 22 iulie 2026

FARA solicită Ministerului de Interne al Spaniei îmbunătățirea formatului și rezistenței Cărții de Identitate pentru Străini (TIE)

Federația Asociațiilor de Români din Andaluzia (FARA), care reprezintă 8 asociații de cetățeni români rezidenți în Spania, a depus o cerere oficială la **Direcția Generală a Poliției — Comisariatul General pentru Străini și Frontiere**, din cadrul **Ministerului de Interne al Regatului Spaniei**, prin care solicită revizuirea materialului și a designului actual al **Cărții de Identitate pentru Străini (TIE).**

Potrivit federației, membrii asociațiilor afiliate și numeroși cetățeni români titulari ai acestui document au semnalat, în mod repetat, deteriorarea prematură a cardului în urma utilizării obișnuite. Informațiile tipărite își pierd lizibilitatea sau se șterg parțial într-un interval relativ scurt de timp, ceea ce îngreunează identificarea titularilor și generează dificultăți în relația cu instituții bancare, angajatori, unități sanitare și alte servicii administrative.

Prin cererea depusă, FARA solicită autorităților spaniole:

- înlocuirea materialului actual al cardului TIE cu un suport mai rezistent și durabil, care să garanteze conservarea datelor pe toată perioada de valabilitate a documentului;
- modificarea designului pentru includerea vizibilă a fotografiei și a semnăturii titularului, pentru a facilita identificarea și a spori garanțiile de securitate documentară;
- evaluarea adoptării unor tehnologii și standarde de fabricație echivalente celor folosite pentru alte documente oficiale de identitate de înaltă durabilitate, emise de administrațiile publice spaniole și europene;
- luarea în considerare a experienței și a necesităților exprimate de asociațiile reprezentative ale comunităților de imigranți, în cadrul viitoarelor actualizări ale documentelor de identificare pentru cetățenii străini.

Președinta FARA, Gabriela Stan, a semnat cererea în numele federației, subliniind că aceste măsuri ar contribui la îmbunătățirea calității, siguranței, durabilității și funcționalității TIE, reducând totodată costurile și neplăcerile generate de deteriorarea prematură a documentului.

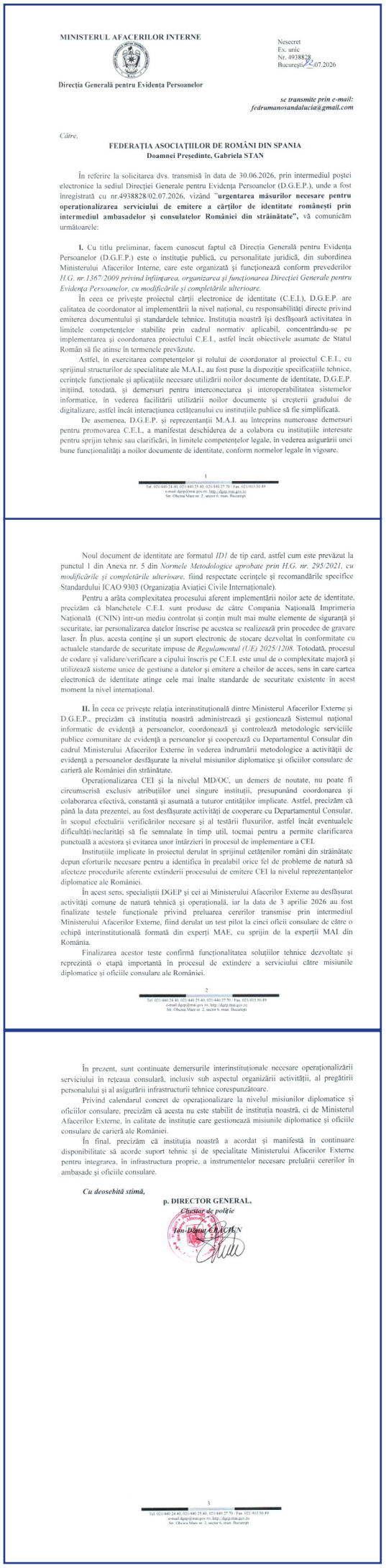
FARA a solicitat Direcției Generale a Poliției să fie informată cu privire la măsurile care vor fi adoptate în legătură cu aspectele semnalate și va continua să monitorizeze evoluția acestui demers.

Despre FARA

Federația Asociațiilor de Români din Andaluzia reunește 8 asociații și reprezintă interesele comunității românești din regiune, oferind sprijin, orientare și reprezentare în relația cu autoritățile spaniole și române.

Contact pentru presă:
Federația Asociațiilor de Români din Andaluzia (FARA)

Email: fedrumanosandalucia@gmail.com

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
Direcția Generală pentru Evidența Persoanelor

Nesecret
Ex. unic
Nr. 4938828
București, 22.07.2026

se transmite prin e-mail:
fedrumanosandalucia@gmail.com

Către,

FEDERAȚIA ASOCIAȚIILOR DE ROMÂNI DIN SPANIA
Doamnei Președinte, Gabriela STAN

În referire la solicitarea dvs. transmisă în data de 30.06.2026, prin intermediul poștei electronice la sediul Direcției Generale pentru Evidența Persoanelor (D.G.E.P.), unde a fost înregistrată cu nr.4938828/02.07.2026, vizând "**urgentarea măsurilor necesare pentru operaționalizarea serviciului de emitere a cărților de identitate românești prin intermediul ambasadelor și consulatelor României din străinătate"**, vă comunicăm următoarele:

I. Cu titlu preliminar, facem cunoscut faptul că Direcția Generală pentru Evidența Persoanelor (D.G.E.P.) este o instituție publică, cu personalitate juridică, din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, care este organizată și funcționează conform prevederilor *H.G. nr.1367/2009 privind înființarea, organizarea și funcționarea Direcției Generale pentru Evidența Persoanelor, cu modificările și completările ulterioare.*

În ceea ce privește proiectul cărții electronice de identitate (C.E.I.), D.G.E.P. are calitatea de coordonator al implementării la nivel național, cu responsabilități directe privind emiterea documentului și standardele tehnice. Instituția noastră își desfășoară activitatea în limitele competențelor stabilite prin cadrul normativ aplicabil, concentrându-se pe implementarea și coordonarea proiectului C.E.I., astfel încât obiectivele asumate de Statul Român să fie atinse în termenele prevăzute.

Astfel, în exercitarea competențelor și rolului de coordonator al proiectul C.E.I., cu sprijinul structurilor de specialitate ale M.A.I., au fost puse la dispoziție specificațiile tehnice, cerințele funcționale și aplicațiile necesare utilizării noilor documente de identitate, D.G.E.P. inițiind, totodată, și demersuri pentru interconectarea și interoperabilitatea sistemelor informatice, în vederea facilitării utilizării noilor documente și creșterii gradului de digitalizare, astfel încât interacțiunea cetățeanului cu instituțiile publice să fie simplificată.

De asemenea, D.G.E.P. și reprezentanții M.A.I. au întreprins numeroase demersuri pentru promovarea C.E.I., a manifestat deschiderea de a colabora cu instituțiile interesate pentru sprijin tehnic sau clarificări, în limitele competențelor legale, în vederea asigurării unei bune funcționalități a noilor documente de identitate, conform normelor legale în vigoare.

1

Noul document de identitate are formatul *ID1* de tip card, astfel cum este prevăzut la punctul 1 din Anexa nr. 5 din *Normele Metodologice aprobate prin H.G. nr. 295/2021, cu modificările și completările ulterioare,* fiind respectate cerințele și recomandările specifice Standardului ICAO 9303 (Organizația Aviației Civile Internaționale).

Pentru a arăta complexitatea procesului aferent implementării noilor acte de identitate, precizăm că blanchetele C.E.I. sunt produse de către Compania Națională Imprimeria Națională (CNIN) într-un mediu controlat și conțin mult mai multe elemente de siguranță și securitate, iar personalizarea datelor înscrise pe acestea se realizează prin procedee de gravare laser. În plus, acesta conține și un suport electronic de stocare dezvoltat în conformitate cu actualele standarde de securitate impuse de *Regulamentul (UE) 2025/1208.* Totodată, procesul de codare și validare/verificare a cipului înscris pe C.E.I. este unul de o complexitate majoră și utilizează sisteme unice de gestiune a datelor și emitere a cheilor de acces, sens în care cartea electronică de identitate atinge cele mai înalte standarde de securitate existente în acest moment la nivel internațional.

II. În ceea ce privește relația interinstituțională dintre Ministerul Afacerilor Externe și D.G.E.P., precizăm că instituția noastră administrează și gestionează Sistemul național informatic de evidență a persoanelor, coordonează și controlează metodologic serviciile publice comunitare de evidență a persoanelor și cooperează cu Departamentul Consular din cadrul Ministerului Afacerilor Externe în vederea îndrumării metodologice a activității de evidență a persoanelor desfășurate la nivelul misiunilor diplomatice și oficiilor consulare de carieră ale României din străinătate.

Operaționalizarea CEI și la nivelul MD/OC, un demers de noutate, nu poate fi circumscrisă exclusiv atribuțiilor unei singure instituții, presupunând coordonarea și colaborarea efectivă, constantă și asumată a tuturor entităților implicate. Astfel, precizăm că până la data prezentei, au fost desfășurate activități de cooperare cu Departamentul Consular, în scopul efectuării verificărilor necesare și al testării fluxurilor, astfel încât eventualele dificultăți/neclarități să fie semnalate în timp util, tocmai pentru a permite clarificarea punctuală a acestora și evitarea unor întârzieri în procesul de implementare a CEI.

Instituțiile implicate în proiectul derulat în sprijinul cetățenilor români din străinătate depun eforturile necesare pentru a identifica în prealabil orice fel de probleme de natură să afecteze procedurile aferente extinderii procesului de emitere CEI la nivelul reprezentanțelor diplomatice ale României.

În acest sens, specialiștii DGEP și cei ai Ministerului Afacerilor Externe au desfășurat activități comune de natură tehnică și operațională, iar la data de 3 aprilie 2026 au fost finalizate testele funcționale privind preluarea cererilor transmise prin intermediul Ministerului Afacerilor Externe, fiind derulat un test pilot la cinci oficii consulare de către o echipă interinstituțională formată din experți MAE, cu sprijin de la experții MAI din România.

Finalizarea acestor teste confirmă funcționalitatea soluțiilor tehnice dezvoltate și reprezintă o etapă importantă în procesul de extindere a serviciului către misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României.

2

În prezent, sunt continuate demersurile interinstituționale necesare operaționalizării serviciului în rețeaua consulară, inclusiv sub aspectul organizării activității, al pregătirii personalului și al asigurării infrastructurii tehnice corespunzătoare.

Privind calendarul concret de operaționalizare la nivelul misiunilor diplomatice și oficiilor consulare, precizăm că acesta nu este stabilit de instituția noastră, ci de Ministerul Afacerilor Externe, în calitate de instituție care gestionează misiunile diplomatice și oficiile consulare de carieră ale României.

În final, precizăm că instituția noastră a acordat și manifestă în continuare disponibilitate să acorde suport tehnic și de specialitate Ministerului Afacerilor Externe pentru integrarea, în infrastructura proprie, a instrumentelor necesare preluării cererilor în ambasade și oficiile consulare.

Cu deosebită stimă,

p. DIRECTOR GENERAL,
Chestor de poliție
Ion-Dănuț CHIACIU

3

Drepturile tale la locul de muncă în Spania:
ce ar trebui să știe orice lucrător român

Vlad Ionuț, avocat specializat în Dreptul Muncii din Spania

În fiecare an, mii de cetățeni români lucrează în Spania în domenii precum construcțiile, curățenia, industria hoteleră, agricultura, transportul sau munca în gospodării private. Mulți își desfășoară activitatea cu seriozitate și responsabilitate, însă nu întotdeauna cunosc toate drepturile pe care legea spaniolă le recunoaște.

Acest articol nu urmărește să creeze conflicte între angajatori și angajați. Marea majoritate a angajatorilor își respectă obligațiile și oferă oportunități de muncă valoroase. Totuși, atunci când apare un conflict de muncă, este important să știm că legea îi protejează atât pe angajatori, cât și pe lucrători.

Ca avocat, aș dori să transmit un mesaj simplu: nu renunța la drepturile tale din necunoaștere sau din teamă.

1.Dacă ai lucrat fără contract, nu înseamnă că nu ai drepturi

Una dintre cele mai frecvente situații pe care le întâlnim în cabinetele de avocatură este cea a persoanelor care au muncit luni sau chiar ani fără un contract scris.

Mulți cred că, dacă nu au semnat un contract, nu pot reclama nimic. Acest lucru este fals.

În Spania, relația de muncă există din momentul în care o persoană prestează activitate sub autoritatea altei persoane, în schimbul unei remunerații, chiar dacă nu există un contract semnat.

Dacă poți demonstra că ai lucrat pentru o companie sau pentru un angajator prin mesaje WhatsApp, transferuri bancare, fotografii, martori, programe de lucru, e-mailuri sau alte dovezi, este posibil să îți revendici drepturile.

Printre altele, ai putea solicita:

- Salarii restante;
- Concedii neefectuate și neplătite;
- Cotizații la sistemul de asigurări sociale;
- Despăgubiri pentru concediere;
- Recunoașterea vechimii în muncă.

2.Chiar dacă ai lucrat fără NIE, ai dreptul să ceri dreptate

O altă situație frecventă este cea a lucrătorilor străini care au început să muncească fără permis de ședere sau fără autorizație de muncă.

Mulți cred că, dacă nu aveau documentele necesare, nu se pot adresa instanțelor.

Realitatea juridică este diferită.

Lipsa autorizației administrative poate avea consecințe în domeniul imigrației, **însă nu anulează drepturile de muncă rezultate din activitatea efectiv prestată.**

Instanțele spaniole au recunoscut în numeroase situații că persoana care a muncit are dreptul să solicite plata salariilor și alte compensații aferente muncii prestate.

Niciun lucrător nu ar trebui să accepte abuzuri doar pentru că se teme că nu poate fi protejat de lege.

3.Dacă ai semnat lichidarea (finiquito), nu înseamnă că ai pierdut toate drepturile

Foarte mulți lucrători spun:

"Am semnat finiquito-ul, deci nu mai pot face nimic." Acest lucru nu este întotdeauna adevărat.

Finiquito este documentul prin care se stabilesc și se plătesc anumite sume datorate la încetarea raportului de muncă. Totuși, simpla semnare a acestuia nu împiedică întotdeauna formularea unor reclamații ulterioare.

De exemplu, pot exista situații în care:

- Lucrătorul nu a înțeles conținutul documentului;
- Documentul a fost semnat sub presiune;
- Sumele plătite au fost calculate greșit;
- Nu a fost inclusă indemnizația legală;
- Concedierea a fost nelegală.

Fiecare caz trebuie analizat individual, însă semnarea finiquito-ului nu înseamnă automat că toate drepturile au dispărut.

De aceea, înainte de a concluziona că nu mai poți face nimic, este recomandabil să consulți un specialist.

4. Nu orice concediere este legală

În Spania, o companie nu poate concedia un lucrător fără consecințe juridice. În funcție de circumstanțe, concedierea poate fi:

- Legală (procedente);
- Nejustificată (improcedente);
- Nulă (nulo).

Atunci când concedierea este declarată nejustificată, lucrătorul poate avea dreptul la o indemnizație importantă.

Atunci când concedierea este declarată nulă, consecința poate fi chiar reintegrarea în funcție și

plata salariilor pierdute.

De aceea este esențial să reacționezi rapid.

5. Termenele sunt foarte scurte: nu aștepta prea mult

Aceasta este una dintre cele mai mari greșeli pe care le fac mulți lucrători.

Mulți cred că pot aștepta luni de zile înainte de a consulta un avocat. În dreptul muncii spaniol, însă, unele drepturi se pierd dacă nu sunt exercitate la timp.

De exemplu, în cazul unei concedieri, lucrătorul dispune de doar 20 de zile lucrătoare pentru a contesta decizia angajatorului. După expirarea acestui termen, în majoritatea cazurilor nu mai este posibilă contestarea concedierii, indiferent dacă aceasta a fost sau nu legală.

Pe de altă parte, atunci când este vorba despre recuperarea unor sume de bani datorate de angajator – cum ar fi salarii neplătite, diferențe salariale, ore suplimentare, concedii neplătite sau alte drepturi economice – termenul general este de 1 an.

Aceasta înseamnă că lucrătorul poate solicita în instanță sau prin procedurile legale corespunzătoare plata sumelor restante, atât timp cât dreptul respectiv nu s-a prescris.

Totuși, este important să nu se aștepte până în ultimul moment. Cu cât trece mai mult timp, cu atât poate fi mai dificilă obținerea probelor necesare pentru a demonstra pretențiile formulate.

De aceea, recomandarea mea profesională este simplă: **dacă ai o problemă la locul de muncă, informează-te și solicită consiliere juridică cât mai curând posibil.** În multe situații, timpul este la fel de important ca dreptul însuși.

6. Lucrătoarele casnice și îngrijitoarele au, de asemenea, drepturi

Persoanele care lucrează în gospodării private, inclusiv îngrijitoarele interne, reprezintă una dintre cele mai vulnerabile categorii de lucrători.

Cu toate acestea, legislația spaniolă le recunoaște drepturi importante, printre care:

- Salariu conform legii;
- Perioade de odihnă zilnică și săptămânală;
- Concedii;
- Cotizare la sistemul de asigurări sociale;
- Protecție împotriva concedierilor abuzive;
- Despăgubiri în anumite situații.

Multe persoane acceptă situații nedrepte din

teamă sau din necunoașterea drepturilor lor.

Nimeni nu ar trebui să fie obligat să aleagă între păstrarea locului de muncă și demnitatea personală.

7. Orele suplimentare contează

Este frecvent ca unii lucrători să presteze un număr de ore mult mai mare decât cel convenit inițial.

Atunci când aceste ore pot fi dovedite, există posibilitatea de a solicita plata lor sau compensarea prin timp liber.

Păstrarea unor dovezi privind programul de lucru – mesaje, fotografii, înregistrări ale programului sau alte documente – poate fi esențială într-un eventual litigiu.

8. Ați apăra drepturile nu înseamnă să fii împotriva angajatorului

Aș dori să clarific un aspect pe care îl întâlnesc frecvent în practică.

Există lucrători care cred că nu mai pot solicita dreptate deoarece au alte probleme juridice, alte procese pe rol sau litigii în alte domenii. Acest lucru nu este adevărat.

Fiecare situație juridică este analizată independent. Faptul că o persoană este implicată într- un alt proces, într-o altă procedură administrativă sau are alte litigii pendinte nu înseamnă că pierde drepturile pe care le are în materia dreptului muncii.

Dacă un lucrător consideră că i-au fost încălcate drepturile, acesta are dreptul să solicite protecția prevăzută de lege, indiferent de existența altor proceduri juridice.

De asemenea, este important de știut că în Spania majoritatea conflictelor de muncă nu ajung direct în fața judecătorului.

Înainte de proces există, de regulă, o etapă de conciliere administrativă în fața serviciului competent de mediere și conciliere (cunoscut în multe comunități autonome sub denumirea de SMAC – Servicio de Mediación, Arbitraje y Conciliación).

Scopul acestei proceduri este de a oferi angajatorului și lucrătorului posibilitatea de a ajunge la o soluție amiabilă, fără costurile și durata unui proces judiciar.

În numeroase cazuri, părțile reușesc să ajungă la o înțelegere privind indemnizațiile, salariile restante sau alte drepturi, iar conflictul se încheie în această etapă.

Numai atunci când nu se ajunge la un acord, lucrătorul poate continua procedura și poate sesiza instanța de dreptul muncii.

Acesta este motivul pentru care exercitarea drepturilor legale nu trebuie privită ca un atac împotriva angajatorului. Sistemul juridic spaniol încurajează mai întâi dialogul, concilierea și soluționarea amiabilă a conflictelor, iar procesul judiciar reprezintă, de multe ori, ultima etapă.

Într-un stat de drept, atât lucrătorii, cât și angajatorii au dreptul să fie ascultați și să își apere interesele prin mijloace legale și respectuoase.

Un mesaj pentru comunitatea românească din Spania

După mulți ani de practică juridică, am observat că cel mai mare dușman al lucrătorului nu este legea, ci necunoașterea legii.

Dacă ai lucrat fără contract, informează-te.

Dacă ai semnat un finiquito, nu presupune automat că ai pierdut toate drepturile. Dacă ai muncit fără NIE, solicită consultanță juridică.

Dacă ai fost concediat, acționează rapid.

Și, mai presus de toate, amintește-ți că fiecare situație este diferită. Ceea ce i s-a întâmplat unui prieten, unui vecin sau unui coleg poate să nu fie aplicabil cazului tău.

Informația este primul pas spre protejarea drepturilor tale.

Pentru că într-un stat de drept, justiția trebuie să fie accesibilă tuturor, indiferent de naționalitate, profesie sau situație economică.

Cunoașterea drepturilor tale nu este un privilegiu. Este o necesitate.

COMUNICAT DE PRESĂ

Concursul internaţional de creaţie CulturO, a devenit, prin numărul mare de aplicaţii şi prin calitatea deosebită a acestora, cel mai important concurs de artă al diasporei româneşti. Sarcina Juriului a fost extrem de dificilă, atât datorită numărului mare de artişti care s-au înscris cât şi datorită calităţii deosebite a multora dintre materialele propuse.

Juriul, în componenţa **Lucian BINDER-CATANĂ** (Germania) – preşedinte, **Tic PETROŞEL** (Albania) – vicepreşedinte, **Violeta ANCIU** (România) – secretar, **Cristina BARNA**, (România), **Vasile JUVERDEANU** (Italia), **Lucilla TRAPAZZO** (Elveţia), **Adina VÂLCU** (Anglia) – membri, a stabilit lista finaliştilor pentru ediţia 2026. Ordinea în care sunt menţionaţi aceştia este ordinea alfabetică a numelui de familie.

Andrada ABABEI, Germania
Adriana COSTACHE, România
Titi DRAGOMIR, România
Emil MATEI, Spania
Grupul de dansuri populare MUGURELUL, Spania
Sabin MUREŞAN, Spania
Teodora OLTEANU, Spania
Filip SUCIU, Belgia

Premiul constă în participarea premianţilor, pe cheltuiala organizatorilor, în programul oficial al **Festivalului de Carte şi Arte al Românilor de Pretutindeni - CulturO**, care se va desfăşura în **Spania, între 1 – 5 octombrie 2026,** decernarea premiului fiind condiţionată de prezenţa premiantului la Festival precum şi în popularizarea operelor premiate de către partenerii **CulturO**. Juriul îşi rezervă dreptul de a acorda sau nu unul sau mai multe premii la oricare dintre secţiuni, în funcţie de valoarea lucrărilor înscrise în concurs.

La iniţiativa organizatorilor, se pot acorda şi premii speciale ale unor reviste de cultură, ale partenerilor şi/sau altor entităţi, dar numai dintre finaliştii stabiliţi de către Juriu! Concurenţii premiaţi vor fi anunţaţi telefonic şi/sau prin poşta electronică în vederea participării la festivitatea prilejuită de acest eveniment. Laureaţii vor primi în cadrul festivităţii de premiere diploma corespunzătoare premiului obţinut. În cazul neparticipării la festivitatea de premiere, juriul îşi rezervă dreptul de a anula premiul respectiv.

Pentru informaţii suplimentare sau orice altă comunicare, cu Juriul sau cu Organizatorii, se va folosi, în exclusivitate, e-mail-ul **culturo.ro@gmail.com!**

Lista completă a premianţilor, inclusiv premiile şi distincţiile acordate de partenerii CulturO, va fi anunţată în data de 1 septembrie.

Biroul de presă CulturO

DIPLOMAŢIA PARLAMENTARĂ ÎN CADRUL ORGANIZAŢIILOR PARLAMENTARE INTERNAŢIONALE

Titi SULTAN
Specialist in drept constituțional și parlamentar

PARTEA a IV-a

2.4. Uniunea Europei Occidentale

Uniunea Europei Occidentale a fost o organizaţie internaţională interguvernamentală si o alianta militara, creată în scopul promovării componentei europene a cooperării în domeniul securităţii, care a luat fiinţă la 17 martie 1948, primind numele şi organizarea actuală la 23 octombrie 1954. Din U.E.O. făceau parte un număr de 9 state (Belgia, Franţa, Germania, Italia, Luxemburg, Marea Britanie, Olanda, Portugalia, Spania). La 20 noiembrie 1992 a fost semnat protocolul de aderare a Greciei; Turciei, Islanda şi Norvegia au avut statut de membru asociat, iar Danemarca şi Irlanda – de observator.

Sediul UEO a fost la Bruxelles, cu un personal alcătuit din 65 de membri și un buget anual de 13. 400. 000 euro. Era compusă din Consiliul UEO și Adunarea UEO. UEO era condusă de un Consiliu de Miniștri, asistat de un Consiliu ai reprezentanților permanenți la nivel ambasadorial. Aspectele sociale și culturale ale Tratatului de la Bruxelles au fost acordate Consiliului Europei pentru a evita suprapunerea responsabilităților.

Adunarea Parlamentară era compusă din delegațiile statelor membre din Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei și supraveghea lucrările Consiliului. Adunarea era o instituție consultativă.

Programul Grupului Independent European a fost stabilit ca un forum pentru cooperare în domeniul armamentelor în 1976 cu scopul de a crea **"European Armaments Agency".** Din anul 1993, forumul a fost cunoscut ca **"Western Armamens European Group"**. Numărul membrilor a atins 19 în anul 2000: Austria, Belgia, Cehia, Danemarca, Finlanda, Germania, Grecia, Ungaria, Italia, Luxemburg, Olanda, Belgia, Norvegia, Polonia, Portugalia, Spania, Suedia, Turcia și Marea Britanie. Organismul a fost desființat la 23 mai 2005.

Western European Armaments Organisation a fost concepută ca o agenție de armament, dar operațiunile au fost limitate doar în cadrul cercetării, oferind servicii de suport în cercetare și tehnologie de apărare. A fost creată în 1996 și desființată în august 2006. Aceste agenții au fost preluate de către Agenția Europeană de Apărare. Alte organisme transferate includ Institutul pentru Studii de Securitate și Centrul Satelitar.

La 15 mai 1995, Consilul de miniștri al UEO s-a întrunit la Lisabona, iar în cadrul acestei întruniri, s-a declarat crearea **"European Operațional Rapid Force"** (EUROFOR) de către Franța, Italia, Spania și Portugalia. EURAFOR a devenit operațional în iunie 1998.

Tratatul de la Bruxelles a fost semnat de către Regatul Unit, Franța, Belgia, Luxemburg și Olanda pe 17 martie 1948. A fost un tratat de apărare reciprocă ce promova de asemenea colaborarea pe plan economic, cultural și social. Ca rezultat al eșecului Comunității Europene de Apărare, pe 23 octombrie 1954 UEO a fost stablit prin acordurile de la Paris cu încorporarea Italiei și Germaniei de Vest. Cu această ocazie, uniunea a fost redenumită ca **"Uniunea Vest-Europeană"**. Semnatarii acordurilor de la Paris stabileau trei obiective principale al Tratatului modificat de la Bruxelles:

•crearea Uniunii Vest-Europene că o bază solidă pentru revenirea economică europeană

•asistență reciprocă de rezistență împotriva oricărei agresiuni

•promovarea unității și încurajarea integrării progresive a Europei

Eforturile de apărare rezultate de pe urma Tratatului de la Bruxelles au luat formă că Organizația de apărare a Uniunii Vestice. Pactul de la Bruxelles a avut clauze sociale și culturale, concepte pentru înființarea unui Consiliu Consultativ. Baza pentru aceasta a fost cooperarea dintre națiunile vestice pentru a opri extinderea comunismului.

Inițial, în conformitate cu Tratatul de la Amsterdam , UEO a avut un rol integral în dotarea Uniunii cu o capacitate de apărare independentă, jucând un rol major în misiuni de tip Petersberg; totuși această situație se schimbă. La 13 noiembrie 2000 miniștrii UEO s-au întâlnit la Marsilia și au convenit să înceapă transferul de capacități și funcții către Uniunea Europeană, Common Foreign and Security Policy (CFSP) și Common Security and Defence Policy (CSDP).

La 1 ianuarie 2002, Institutul de Studii de Securitate și Centrul de sateliți au fost transferate către UE și s-a format Institutul Uniunii Europene pentru Studii de Securitate și Centrul de sateliți al Uniunii Europene . Rolul acordat UEO în Tratatul de la Amsterdam a fost îndepărtat prin Tratatul de la Nișă. Constituția Europeană emitea rolul de apărare colectivă a NATO. Tratatul de la Lisabona are prevederi privind cooperarea dintre UE și NATO (inclusiv acordul Plus de la Berlin) și UEO. Cu toate acestea, angajamentul de apărare a articolului 4 din Tratatul de la Bruxelles nu a fost inclusă. Articolul 42, alineatul (7) din Tratatul privind Uniunea Europeană, ar putea fi privit că încorporează angajamentul de apărare în cadrul UE.

Un rezumat al fuziunii UEO și UE: La 20 noiembrie 1999 , Javier Solana, care era Înaltul Reprezentant pentru politică externă și de securitate comună (PESC) a UE, a fost de asemenea numit Secretar General al UEO. Fiind liderul ambelor organizații își permite să supravegheze transferul în curs de funcții de la UEO la UE. Misiunile de tip Petersberg , declarate de UEO în 1992, au fost incluse în cadrul UE în 1997 prin Tratatul de la Amsterdam , care formează baza politicii de securitate și apărare comună că o politică comună de menținere a păcii și atribuțiile forțelor de lupta pentru gestionarea crizelor.

Institutul Uniunii Europene pentru Studii de Securitate (ISSUE) și Centrul Satelitar al Uniunii Europene (CSUE), ambele create pentru a funcționa în cadrul PESC a UE, sunt înlocuite de Western European Union Institute for Security Studies and the Western Union Satellite Centre.

Odată cu transferul de responsabilități, ***Adunarea Parlamentară UEO a fost îndemnată să se dizolve, deoarece avea mandatul de a supraveghea politica UEO, nu politica PSAC ale UE***. Dar Adunarea se vedea că joacă un rol important, cu un drept de control, în calitate de membru, având experiență și expertiză în politică de apărare. Prin urmare, s-a redenumit **"Adunarea Europeană de Securitate și Apărare interimară"** și a cerut Convenției Europene să o includă că o a două camera în cadrul instituțional al UE. Prin urmare, a susținut că ar putea examina în mod eficient PSAC, că ar putea contribui la îmbunătățirea relațiilor UE-NATO și, fiind compusă din parlamentari naționali, la stilul interguverguvernamental al PSAC.

În 2009, Tratatul de la Lisabona a preluat clauza de apărare reciprocă a UEO. Nu a fost discutat mult despre ce să facă cu UEO în urma Tratatului de la Lisabona , inclusiv planurile pentru desființare. La 30 martie 2010 într-o Declarație ministerială scrisă de ministrul de externe britanic Chris Bryant a dat aviz că Marea Britanie intenționează să se retragă din Uniunea Europei Occidentale într-un an. La 31 martie 2010 Ministerul Afacerilor Externe german a anunțat intenția Germaniei de a se retrage din Tratatul de la Bruxelles. In același an , președinția spaniolă a UEO, în numele cele 10 state membre ale Tratatului de la Bruxelles, a anunțat decizia de a se retrage din tratatul colectiv. La 30 iunie 2011, UEO a încetat oficial să mai existe.

Adunarea U.E.O. era alcătuită din 108 parlamentari din ţările membre; ea se reunea de două ori pe an în sesiuni plenare, la sediul său din Paris. Ea se putea reuni însă şi în sesiuni extraordinare, în alte capitale. Adunarea era împuternicită să delibereze în legătură cu orice probleme considerate ca fiind de interes comun. Structura Adunării includea un birou, format din preşedinte şi opt vicepreşedinţi, fiecare reprezentând una din cele nouă ţări membre; Comitetul preşedinţilor, alcătuit din preşedintele Adunării şi din foştii preşedinţi, precum şi din cei opt vicepreşedinţi ai Adunării şi preşedinţii comisiilor, precum şi şase comisii pe probleme de apărare, politică, tehnică şi aero-spaţială, afaceri bugetare şi administraţie, regulamente şi imunităţi, relaţii parlamentare şi publice.

Adunarea U.E.O. a hotărât ca reprezentanţii Parlamentelor tuturor ţărilor din Europa Centrală şi de Est să fie invitaţi, cu începere din iunie 1991, la sesiunile sale ca "observatori parlamentari", statut ce le permitea să participe la sedinţele plenare cu dreptul de a lua cuvântul, dar nu şi cu dreptul de vot.

După 1990, România a întreprins contacte cu Adunarea U.E.O., concretizate în special prin schimburi de scrisori şi vizite Relaţiile României cu U.E.O. prezintă actualmente mai mult un interes istoric, deoarece potrivit protocolului semnat luni 13 noiembrie 2000 la Marsilia de reprezentanţii ţărilor membre ale acestei organizaţii, activitatea sa a încetat, atribuţiile U.E.O. fiind preluate de Uniunea Europeană, conform hotărârilor de la Helsinki, din decembrie 1999.

Manual de iubit o țară

JUSTINA RADU

Există oameni care pleacă din țara lor fugind.
Alții pleacă visând.
Eu fac parte din a doua categorie.
Nu am venit în Albania să mă ascund de România. Am venit să mă regăsesc.

Într-o dimineață, pe malul Mării Ionice, cu o cafea în mână și Corfu desenându-se la orizont, am înțeles că există locuri care nu îți cer nimic. Doar să le privești fără prejudecăți.

Așa s-a născut, fără să-mi dau seama, propriul meu manual de iubit o țară.

Prima lecție este simplă: nu compara. O țară nouă nu trebuie să semene cu cea pe care ai lăsat-o în urmă. Dacă o compari permanent, nu o vei cunoaște niciodată.

A doua lecție: vorbește cu oamenii. Nu cu internetul. Cu bătrânul care își bea cafeaua în piață. Cu pescarii care se întorc dimineața în port. Cu vânzătoarea care îți spune zâmbind *„mirëmëngjes”.* O țară nu este făcută din știri, ci din oameni.

A treia lecție: învață-i istoria. Albania nu este doar una dintre cele mai vechi națiuni ale Europei. Este o țară care a traversat dictatura, izolarea și sărăcia, iar astăzi se reconstruiește cu o energie impresionantă. Tocmai de aceea optimismul albanezilor nu este naiv. Este câștigat.

Diaspora românească din Albania este mică, dar extrem de diversă. Sunt antreprenori, pensionari, artiști, consultanți, oameni care lucrează online și familii care au ales o viață mai liniștită. Printre ei se află și sute de expați veniți din toate colțurile lumii. Vorbesc limbi diferite, au istorii diferite, dar îi unește același lucru: au descoperit că fericirea nu înseamnă neapărat mai mult, ci uneori mai simplu.

Viața aici curge într-un alt ritm.

Marea nu este doar decor. Devine vecin.

Soarele nu este doar vreme bună. Devine stare de spirit.

Iar prietenii apar atunci când încetezi să-i mai cauți.

Am descoperit că diaspora nu înseamnă doar dor. Înseamnă și libertatea de a-ți construi o altă casă fără să renunți la prima. România rămâne rădăcina mea. Albania a devenit ramura pe care au înflorit alte vise.

Am învățat să iubesc această țară mergând pe străzile din Sarandë, Ksamil, Gjirokaster, Pogradec, Korca, Berat, Tepelene, ascultând limba albaneză, descoperind poeții și scriitorii ei, bucurându-mă de ospitalitatea oamenilor și privind cum, în fiecare primăvară, orașele se schimbă sub ochii mei.

Nu există paradis.

Există însă locuri în care simți că poți respira.

Pentru mine, Albania este unul dintre ele.

Poate că acesta este adevăratul secret al emigrării reușite: să nu cauți perfecțiunea, ci apartenența.

Astăzi, când privesc în urmă, îmi dau seama că nu m-am mutat doar într-o altă țară. M-am mutat într-o altă versiune a mea.

Iar dacă cineva m-ar întreba cum poate învăța să iubească o țară nouă, i-aș răspunde atât:

Respect-o înainte să o judeci. Înțelege-o înainte să o schimbi. Iubește-i oamenii și țara te va primi singură.

Așa începe manualul meu de iubit o țară.

Și, poate, cel mai frumos capitol al vieții mele încă se scrie.

Nu am ajuns în Albania cu o listă de obiective. Am ajuns cu o inimă obosită.

Venisem dintr-o lume în care oamenii uitaseră să ridice privirea din telefoane, să salute vecinul, să stea la o cafea fără să se uite la ceas. Aici, timpul are încă răbdare.

Dimineața începe cu pescarii care se întorc în port. Cafenelele se umplu încet. Nimeni nu pare să alerge împotriva vieții. Oamenii își fac timp pentru oameni. Iar asta este una dintre cele mai mari bogății ale Albaniei.

Am înțeles repede că nu poți iubi o țară dacă rămâi turist în propria existență.

Trebuie să mergi prin piețele ei, să cumperi pâine de la brutarul din colț, să înveți câteva cuvinte în limba locului, să întrebi, să asculți, să greșești și să râzi de propriile greșeli.

Așa începe integrarea.

Nu cu actele de rezidență.

Ci cu primul *„faleminderit”* spus din inimă.

Albania nu este doar o destinație spectaculoasă de vacanță. Este o țară care renaște în fiecare zi. Se construiește, se modernizează, investește, visează. Iar energia aceasta este contagioasă.

Am cunoscut aici oameni care și-au deschis

afaceri, artiști care și-au regăsit inspirația, pensionari din toată lumea care au descoperit că viața poate începe și după șaizeci de ani, tineri care lucrează online privind marea și familii care au ales să-și crească copiii într-un loc unde încă se joacă pe stradă.

Există o comunitate frumoasă de expați. Italieni, francezi, germani, olandezi, americani, canadieni. Fiecare a venit cu o poveste. Fiecare a rămas din alt motiv. Dar aproape toți spun același lucru:

- Aici am găsit liniștea.

Poate că acesta este cel mai mare dar al Albaniei.

Nu îți promite luxul.

Îți oferă libertatea.

Libertatea de a trăi mai simplu.

Libertatea de a respira.

Libertatea de a te bucura de un răsărit fără să simți că pierzi timpul.

Și mai este ceva.

Poezia.

Nu doar cea scrisă în cărți.

Ci poezia pe care o descoperi în fiecare seară când soarele coboară peste Marea Ionică, iar luminile din Corfu încep să pâlpâie la orizont.

În astfel de momente înțelegi că patria nu este întotdeauna locul unde te-ai născut.

Uneori, patria este locul unde sufletul tău a învățat din nou să zâmbească.

Nu știu dacă Albania m-a ales pe mine sau eu am ales Albania.

Știu doar că, în fiecare dimineață, când deschid fereastra și simt mirosul mării, îmi spun același lucru:

“Sunt acasă.”

Poate că aceasta este definiția succesului.

Nu contul din bancă.

Nu funcția.

Nu numărul de proprietăți.

Ci liniștea cu care îți începi ziua și recunoștința cu care o închei.

Iar dacă într-o zi cineva mă va întreba ce am învățat după anii petrecuți aici, îi voi răspunde simplu:

“Țările nu se iubesc cu pașaportul.

Țările se iubesc cu inima.”

Există o întrebare pe care am auzit-o de nenumărate ori:

„De ce Albania?”

De fiecare dată am zâmbit.

Cum să explici în câteva cuvinte ceea ce simți? Cum să pui în propoziții mirosul mării după furtună, cântecul pescărușilor la răsărit sau liniștea unei seri în care nu te grăbește nimeni?

Nu alegi întotdeauna o țară.

Uneori, o țară te alege pe tine.

În urmă cu câțiva ani, Albania era pentru mine doar un nume pe hartă. Astăzi îi cunosc anotimpurile, îi recunosc aromele, îi înțeleg tăcerile.

Am învățat că fiecare popor are felul lui de a spune „bine ai venit”.

Albanezii nu folosesc întotdeauna cuvinte mari.

Te invită la o cafea.

Îți oferă un fruct din grădină.

Îți arată drumul.

Îți spun că, dacă ai nevoie de ceva, să bați la ușă.

Și chiar vorbesc serios.

Poate că acesta este motivul pentru care atât de mulți expați aleg să rămână.

Nu pentru că viața ar fi perfectă.

Ci pentru că oamenii sunt adevărați.

Într-o lume în care totul devine virtual, aici relațiile au rămas reale.

Încă se vorbește privind omul în ochi.

Încă există timp pentru conversații fără motiv.

Încă mai există vecini care îți bat la ușă doar ca să întrebe dacă ești bine.

Mi-am dat seama că fiecare dintre noi poartă în suflet două patrii.

Cea în care s-a născut.

Și cea în care învață să fie fericit.

Nimeni nu o înlocuiește pe prima.

Dar nici pe a doua nu o mai poți uita.

Eu sunt româncă.

Și voi rămâne mereu.

Însă o parte din inima mea vorbește acum și albaneza.

Poate că de aceea scriu atât de des despre Albania.

Nu ca să conving pe cineva să se mute aici.

Ci ca să le spun oamenilor că merită să lase prejudecățile acasă atunci când pleacă la drum.

Există țări despre care am auzit multe.

Și există țări pe care trebuie să le descoperi singur.

Albania face parte din a doua categorie.

Dacă într-o zi veți ajunge aici, nu vă grăbiți să bifați obiective turistice.

Stați o oră într-o cafenea.

Priviți oamenii.

Ascultați limba.

Mergeți într-o piață.

Luați-vă timp să vă pierdeți pe străduțe.

Acolo începe adevărata călătorie.

Pentru că o țară nu se cunoaște din ghidurile turistice.

Se descoperă prin oameni.

Poate că acesta este, de fapt, ultimul capitol al manualului meu.

Nu poți iubi o țară dacă o privești doar cu ochii.

Trebuie să o privești cu sufletul.

Abia atunci înțelegi că adevărata bogăție nu este locul în care trăiești.

Ci omul care ai devenit datorită acelui loc.

Și, privind în urmă, îmi dau seama că Albania nu mi-a oferit doar o nouă adresă.

Mi-a oferit o nouă perspectivă asupra vieții.

Iar pentru asta îi voi rămâne recunoscătoare.

Poate toată viața.

DV LOGISTICA
LIVRĂM COLETE (PACHETE) LA DOMICILIUL CLIENȚILOR
NE VEDEM ÎN ANDALUCÍA!
DV LOGISTICA COLETE LA DOMICILIU!
JAÉN
GRANADA
ALMERÍA
EL EJIDO
MOTRIL
MÁLAGA
MARBELLA
ESTEPONA
LA LINEA DE LA CONCEPCIÓN
JEREZ DE LA FRONTERA
SEVILLA
CÓRDOBA
V LOGISTICA
COLETE
DOMICILIU
643 063 263
SUNĂ ACUM LA
643 063 263
TRANSPORT COLETE LA DOMICILIU